

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 51.
Telefon šte. 75, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 493

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem črk. zavodu: Ljubljana
št. 11.842 - Praha číslo 78.180
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 12. februarja.

Ogovorniški dvoboj, ki se je razvil med Mussolinijem in Stresemannom, je obrnil nase pozornost vse Evrope. Obrnil pa je pozornost tudi na najvažnejše vprašanje sodobne evropske politike, na manjšinski problem. In to ne slučajno, zakaj vse kaže, da so v Nemčiji namenoma baš sedaj forsirali zadevo z južnotirolskim Nemci, da koncentrirajo na problem narodnih manjšin zanimanje političnega sveta.

Tekom zadnjega časa je nastopilo že par dogodkov, ki kažejo, da se z nemške strani pripravlja velika ofenziva v manjšinskih vprašanjih. Poseben pasus v Stresemannovi repliki na Mussolinijev govor je izredno važen; v njem napoveduje nemški zunanji minister, da bo Nemčija v kratkem ustvarila posebne zakone, katerih svrha bo zaščita narodnih pravic onih manjšin, ki so ostale v okviru Nemčije. Posebej se naglašja, da stori Nemčija to radi tega, da podeli sama svojim manjšinam one pravice, ki jih želi za nemške manjšine v tujih državah. To je eno.

Drug važen pojav je poskus na Koroskem, kjer je deželni zbor uvedel znane mešane komisije, ki naj preiskujejo slovenske narodne pritožbe. V zvezi s tem je Morocuttijev predlog, izrečen v časopisu, naj se sestavi po načelu reciprocitete enaka mešana komisija za nemško manjšino na Slovenskem. Oboje dobi pravno osvetljavo šele, če se zavedamo manj znanega dejstva, da so na Koroskem postali naklonjeni objektivnejšemu tretiranju slovenske manjšine na poseben poziv iz Berlina.

Naposled naj še opozorimo na lanski kongres narodnih manjšin v Zenevi, na katerem so bili zastopani v prvi vrsti Nemci, kjer pa so postavili na vodilno mesto Slovenca Wilfana. Tudi naj se posebej opozori na Stresemannov govor, v katerem je Italiji stavil za vzgled Jugoslavijo ki da spoštuje določbe za zaščito narodnih manjšin.

Vse to priča, da namerava Nemčija svojo pozicijo v Zvezi narodov porabiti v prvi vrsti za zaščito nemških manjšin; s tem moramo računati kot z gotovim dejstvom bližnje bodočnosti.

Potrjuje se poročilo, da je dr. Beneš v Temišvaru opozoril na to, da pripravila Berlin ofenzivo v korist nemškim narodnim manjšinam v tujih državah. Beneš kot najboljši diplomat srednje Evrope pozna nedvomno ves nemški načrt, ki je, kakor je razvidno iz navedenega, sestavljen prav previdno. Nanj se je treba sedaj pripraviti.

Istočasno z diplomatskimi dialogi o italijanskem nasilju ob gornji Adiži pa se vrše širom Nemčije manifestacije nacionalističnih društev, kjer se sklepajo resolucije v korist nemškim manjšinam. Te resolucije jasno kažejo pravo nemško razpoloženje in mišljenje, zakaj one govore o osvoboditvi sorjakov v tujih državah. Jugoslavija se med temi običajno ne imenuje; podoba je, da so v Berlinu dobro informirani o slabosti nemške manjšine in o posebnem položaju Nemcev v Vojvodini. Imenujejo pa se vedno v prvi vrsti Poljska, Litavška, Češkoslovaška in Italija; zelo razumljivo, zakaj baš to so države, v katerih z Nemci poseljeni teritoriji mejijo na Nemčijo. Oficijsko bo Nemčija skrbela za vse svoje manjšine, tudi za one v Jugoslaviji, Madžarski, Rumuniji, Estoniji in Latiski. — glede onih v Rusiji je stvar seveda drugačna. Nemci trdijo, da je vseh Nemcev, ki so ločeni od rajha, 18 milijonov; in Berlin hoče govoriti v imenu njih vseh.

To so dejstva, s katerimi moramo računati. Naj pripisujemo Nemčiji kakršnekolikoli namene in načrte pri tem, — eno je gotovo: ne smemo iti mimo problema, marveč si moramo odgovoriti na vprašanje, kako stališče nam je zavzeti napram tej najnovejši formi nemškega nacionalnega boja.

Težaven finančni položaj v Italiji

London, 12. februarja. o. «Morningpost» poroča iz Washingtona, da je demokratski poslanec Payne nastopil z vso ostroostjo proti ratifikaciji dogovora glede ureditve italijanskih dolgov. V razgovoru z novinarji je izjavil, da Mussolini tajno pripravlja vojaške operacije, ki naj bi odvrnile pozornost italijanskega ljudstva od obupnega finančnega položaja. «Morningpost» pravi, da bo demokratski republikanci pod vodstvom senatorja Boracha v senatu kompaktno nastopili proti odobritvi sklenjenega dogovora z Italijo.

Rim, 12. februarja. o. Finančni minister prof. Volpi je sklical za danes na posveto vanje zastopnike vseh glavnih kreditnih zavodov, da čuje njihovo mnenje o težki finančni in gospodarski situaciji. Vest o sklicanju tega zborovanja je povzročila v finančnih in borznih krogih veliko vznemirjenje.

Vprašanje demisije vlade še ni rešeno

Izjava min. predsednika Pašića po včerajšnji avdijenci. — Važni dogodki tekem včerajšnjega dneva.

Beograd, 12. februarja. p. Politični krogi so danes polagali veliko važnost na sejo ministrskega sveta, ki je bila napovedana za 10. uro. Na njej naj bi se bilo ugotovilo stališče vlade in posebno radikalov, da li je izjava Stjepana Radića na sinočnji seji Narodne skupščine zadostna, da bi popravila odnose v vladni koaliciji.

Nekaj pred 10. uro sta imela zunanji minister in minister ver konferenco, na kateri sta razpravljala o incidentu, ki ga je včeraj izjavil g. Radić radi papeškega nuncija. Nato sta se oba podala k Pašiću. Medtem so se zbrali v predsedništvu vlade tudi drugi radikalni ministri. Po en četrt na 11. sta prispela St. in Pavle Radić in kratko nato tudi dr. Krajač. Na njihovo presečenčje so jim radikalni ministri sporočili, da je g. Pašić sejo min. sveta odpovedal ter da se vrši le konferenca radikalnih članov kabineta. Očividno ozlovoljen je g. Radić s svojima tovarišema odšel ter se vrnil v svoje ministrstvo.

Konferenca radikalnih ministrov je trajala do 11. ure. Razpravljalo se je o težkem položaju ter je bilo ugotovljeno, da včerajšnji govor g. Radića situacije ni razčistil, temveč nasprotno še poslabšal. Soglasno je bilo odobreno,

Radikali zaman iščejo izhoda iz težke situacije

Zakaj Pašić ne da ostavke. — Konflikt z Radićem ponovno v razpravi. — Neprijetna objašnjavanja v radićevskem klubu.

Beograd, 12. februarja. Danes dopoldne se je po Beogradu v zvezi z dogodki v vladni raznašala vest, da je konflikt z Radićem povzročil akutno krizo in da je prišlo v ministrskem svetu do razbitja. Šele pozneje se je razvedelo, da seje ministrskega sveta ni bilo. Gotovo je pa, da je situacija znova kritična in da bi bila vlada že v ostavki, ako bi radikalni mogli najti novega zaveznika. Ker takega zaveznika ni in ker Radić ni hotel pristati na to, da izstopi iz kabineta, ni radikalom preostalo drugo, nego da so akceptirali od Radića ponudeni demanti. Toda Radić je svojo obvezo prav nelep izigral in njegov govor ni bil to, kar je obljubil. Sedaj smatrajo radikalni svoje račune z Radićem za zaključene. Sedaj študirajo radikalni prvaki vprašanje, ali bi bilo mogoče se Radića znebiti s tem, da Pašić da ostavko in sestavi novo vlado z radićevci, a brez Radića. Izgledi so po najnovejših izjavah g. Radića, ki je slovesno proglasil, da Hrvati brez njega ne sodelujejo v državi (!), prav minimalni. Druga izhoda pa za enkrat niti niti ena opozicijska stranka, izvzemši morda klerikalce, ki so se zadnje dni tako ostentativno ponujali, s katerimi se pa zopet nikdo pogajati neče, ni pripravljena reševati radikale in pomagati pri likvidaciji režima, kateri se naj po mišljenju opozicije le še bolj kompromitira.

Jutri popoldne bo imel sejo radikalni klub in se pričakuje važne izjave gosp. Pašića. Nekateri radikalni krogi zahtevajo, naj se končno objavi protokol sporazuma RR, da se bo videla razlika med obvezami Stj. Radića in njegovimi govori.

V poslanskem klubu HSS se je danes skoraj ves popoldne vršila debata o političnem položaju. Od ministrov sta bila prisotna samo Stjepan in Pavle Radić. Na seji je bilo silno živahno in nekateri poslanci so imeli pogum ener-

Situacija v Washingtonu

Optimizem ameriškega finančnega ministra.

Washington, 12. februarja. p. Včeraj je naša delegacija predložila nove statistične podatke, ki jih je zahtevala ameriška komisija. Misli se, da bo skoraj sledil odgovor ameriške komisije na naše zadnje predloge. Ameriški listi posvečajo pogajanjem mnogo pozornosti. «New York Commercial» piše: Ker so člani ameriške komisije zahtevali časa, da proučijo nove predloge kraljevine SHS, se ni določil dan za prihodnjo sejo. Dasi danes niti ena niti druga stran ni podala izjave o možnosti sporazuma, ostaja finančni minister Bellon pri svojem prepričanju, da ni razloga za bojazen. Bellon ne dvomi, da bo prišlo do prijateljskega sporazuma, ni pa hotel ničesar izjaviti o bazi, na kateri misli, da bo prišlo do tega sporazuma.

Washington, 12. februarja. p. Floridski «Herald» zelo simpatično piše o izjavi našega kralja, da Jugoslavija smatra svoj dolg kot obvezo, katero je treba čimprej poravnati, ter da je hvaležna za pomoč, ki jo je dobil od Amerike. «Herald» to primerja s postopanjem drugih držav, ki se odtegujejo plačilu in Ameriko primerja s Shylokom. «Herald» piše: Najlažji način, napraviti iz prijatelja sovražnika, je posoditi mu denar. To izkušnjo so napravile Zedi-

Resna kriza v Zvezi narodov

Anglija stoji očitno na strani Nemčije in se upira stalnemu zastopstvu Poljske v Svetu Zveze narodov. — Možnost kompromisa med Francijo in Anglijo. — Rezervirano stališče Chamberlaina.

London, 12. februarja. r. V vladnih krogih zatrjujejo, da se je pojavila v Zvezi narodov resna kriza. Anglija, ki je bila vedno očitna nasprotnica poljskega izhoda na morje in sploh poljskih želja, se je odločno izrekla proti sprejemu Poljske kot stalne članice v Svet Zveze narodov. To aktualno vprašanje je povzročilo veliko napetost med angleško in francosko vlado. Angleška vlada je celo izjavila, da se morajo poljske želje brezpogojno odkloniti, ako se hoče računati na nadaljnje sodelovanje Anglije v Zvezi narodov.

Po zadnjih poročilih iz Pariza se je baje dosegel snoči francosko-angleški kompromis na sledeči podlagi: Nemška, Poljska in Brazilija postanejo stalne članice Sveta Zveze narodov, prošnja Španke pa se odkloni. Francija naj bi se bila odpovedala zahtevi po spremembi pravil v smislu, da se omogoči navadna večina glasov za veljavnost sklepov Sveta Zveze narodov. Ministrski predsednik Briand je izjavil ameriškim novinarjem, da je sprejem Poljske v Svet Zveze narodov obenem razbremenitev francoske zunanje politike, ki stremi za zblizanjem z Nemčijo.

Pariška «Journal» in «Gaulois» zahteva-

Sklicanje izrednega zasedanja Zveze narodov

Včeraj je Svet sklical izredno zasedanje na dan 8. marca, glede sprejema Nemčije in glede reorganizacije Sveta.

Zeneva, 12. februarja. s. Izredna seja Sveta Zveze narodov se je pričela danes ob 3. popoldne. Na seji je bil določen sestanek izrednega zborovanja Zveze narodov, ki bo predvidoma 8. ali 10. marca ter je bil sestavljen dnevi red, ki obsega sledeča tri vprašanja: datum vstopa Nemčije, proračunsko vprašanje in sestava Sveta Zveze narodov. Proračunsko vprašanje obsega prispevek Nemčije, kakor tudi predlog mednarodnega jurja arhitektov o osnutku poslopja za Zvezo narodov. Točka o sestavi Sveta Zveze narodov obsega vprašanje dovolitve stalnega mandata za Nemčijo, kakor tudi razširjenje ali preustroj Sveta z ozirom na prošnji, ki sta jih vložili Španija in Poljska za stalne seje v Svetu.

Zeneva, 12. februarja. k. Svet Zveze nar-

Briand zahteva zaupnico

Parlament sprejel kompromisni predlog finančnega ministra.

Pariz, 12. februarja. sk. Zbornica je sprejela danes, kakor je bilo po včerajšnjih dogodkih v finančni komisiji sklepati, kompromisni predlog fin. ministra Doumerja. Predlog socialistov, ki so jih podpirali komunisti in v katerem se zahteva zopetna uvedba čl. 79 v načrt finančne komisije, je bil proti glasovom ostalega kartela s 320 proti 149 glasovom odklonjen. Daljša debata se je razpletla radi uvedbe zvezkov obrestnih vrednotnic, končno pa je bila uredba s 363 proti 195 glasovi odobrena.

Ker zahteva min. predsednik Briand, da zbornica izroči predlog senatu, se pričakuje za jutri ali ponedeljek ostra debata. Mini-

Češkoslovaško-ruska pogajanja

Nerosnične vesti

Praga, 12. februarja. d. Tiskovni urad sovjetskega poslanstva objavlja izjavo, v kateri demantira časopisne vesti, da so se pogajanja med Češkoslovaško in Rusijo prekinila radi vprašanja medsebojnih konzularnih zastopstev ter pravi, da se o tem vprašanju sploh še ni razpravljalo Sicer pa ima Češkoslovaška popolno pravico, ustanoviti svoje konzulate na sovjetskem ozemlju, do čim se bo Rusija uzadovoljila le z najpotrebnejšimi konzularnimi zastopstvi. Nerosnične so tudi vesti, da so se pogajanja prekinila radi vprašanja medsebojnega vmešavanja v notranje zadeve. To vprašanje je pozitivno rešeno že s pogodbo od 5. julija 1922.

Glede vprašanja priznanje sovjetske vlade je izrazila češkoslovaška generaliteta na merodajnih mestih svoje prepričanje, da priznanje Rusije ni samo vprašanje mednarodne ali notranje politike, temveč zelo važen problem češkoslovaške strategije. Sovjeti smatrajo češkoslovaško republiko kot nekaj prehod za svoje vojaške sile v Srednjo Evropo posebno pa Slovaško in Karpatško Rusijo za izhodišče proti Balkanu.

Francija in madžarska afera

Budimpešta, 12. februarja. s. Madžarski brozjavni urad poroča iz Pariza, da je včeraj v razgovoru z ministrskim predsednikom Briandom madžarski poslanik baron Kornay obrazložil ves kompleks vprašanj v falzifikatorski aferi ter našel pri šefu francoske vlade glede vlogo, ki jo je igrala madžarska vlada, kakor tudi glede sodelovanja francoskih organov pri preiskavi enako lojalno stališče, kot ga je Briand zastopal v odgovoru na interpelacijo poslanca Fontanierja.

Budimpešta, 12. februarja. s. Madžarski brozjavni urad poroča iz Pariza, da je včeraj v razgovoru z ministrskim predsednikom Briandom madžarski poslanik baron Kornay obrazložil ves kompleks vprašanj v falzifikatorski aferi ter našel pri šefu francoske vlade glede vlogo, ki jo je igrala madžarska vlada, kakor tudi glede sodelovanja francoskih organov pri preiskavi enako lojalno stališče, kot ga je Briand zastopal v odgovoru na interpelacijo poslanca Fontanierja.

Zaplemba katoliškega imetja v Mehiki

Newyork, 12. februarja. r. Mehikanska vlada je zaplenila vsa imetja katoliške cerkve. Odrejene so stroge kazni za prikrivanje cerkvenega imetja državi nadzorni oblasti.

Novi guverner Narodne banke ČSR

Praga, 12. februarja. k. Današnji uradni list objavlja imenovanje višjega ravnatelja Pospíšila za guvernerja češkoslovaške narodne banke.

Tirolska bojazen pred „napoleonskim letom“

Tirolci se čudijo molčečnosti Dunaja.

Innsbruck, 12. februarja. s. «Der Tiroler-Anzeiger» opisuje v uvodniku razpoloženje v deželi, ki se radi zadnjega Mussolinijevega govora zopet resno slabša. Se teden dni je preteklo od prvega Mussolinijevega napada. Nemški zunanji minister je zavzel stališče in tudi deželni glavar Tirolske je reagiral na Mussolinijevo grožnje, samo Dunaj ostaja tih. Glede južnotirolske zadeve je Dunaj popolnoma odpovedal. Zahtevati pa je treba, da se vsaj sedaj, ko je že severna Tirolska ogrožena, zgane. Zunanji urad mora uvideti, da pomeni italijanski imperijalizem akutno nevarnost za avstrijsko državo. Vlada je dolžna izraziti pametno toda odločno svoje stališče. Morda bo treba misliti na to, da se poveri znanje ministrstvo oseb, ki bi imela mednarodno diplomatsko zaupanje. Znanje ministrstvo se lahko samo v mirnih časih združi s posli kancelarja. Sedaj pa mora Avstrija pričeti z diplomatsko obrambo, da je ne presenetijo dogodki napoleonskega leta, ki ga je napovedal Mussolini.

Znamenite drobtine iz Radićevog spokornega govora

Beograd, 12. februara

Današnji listi objavljiva skora doslovno včerašnjih Radićevih govora u Narodni skupštini, ki je tudi še danes predmet živahnih komentarjev in grozi postati izhodnišče novih težkoč. Radić je svoj govor pozeje v stenografskem biroju popravil in retuširal, a »Politika« je zlobna dovolj, da prinaša poleg korigiranih mest tudi originalni tekst. Listi se jako neugodno izražajo o Radićevih izjavah, najhujše pa sodi »Pravda«, ki proglašja Radićev nastop v posebnem članku za »opereto«.

Najzanimljivejša mesta, ki so deloma dala povod za živahne medkloze in splošno veselost, so sledeča:

O svojem agitacijskem potovanju je Radić kategorično zavrnil, da so vsa novinska poročila bila izmišljena. Gospodje, je dejal Radić, novine so posebno zadrževale, da sem na svojem potovanju govoril proti sporazumu, proti Srbom, da sem Srbi samo zato da umirajo v vojni, da sem Francoze označil bedake, da sem dejal, da Solun mora biti naš, in posebno da sem izjavil, da bodo volitve v narodno skupščino še letos, še leto šnje spomlad.

»Vse to je naravno laž« je Radić ironično prekinil Pribečević.

Gospoda, je hitro povzel Radić, ne samo da vse to ni istina, marveč je obče izmišljeno vse, kar so poročale novine. (Obči smeh.)

V nadaljnjem je Radić zatrjeval, da je na vseh svojih 66 skupščinskih govorih o sporazumu z razjehanim na trojni osnovi, s katerim se mora doseči ono, kar je poglavito v demokratski državi: Da namreč seljaki postanejo popolni gospodarji povsod tam, kjer lahko postanejo.

A Vaše je geslo dosedaj, da morajo selja ki biti gospodarji povsod! se je čudil Pribečević. Prosim da se to lepo zapiše, da ne bo zopet demantiral.

Radić je nadaljeval, da je na skupščinah obetal srezke avtonomije. Tu ne bodo gospodarili samo seljaki. Tu bodo sodelovali tudi inteligentni in napovedal sem, zborovalcem tudi županije in oblasti. Tu bo inteligenca sodelovala v še večji meri. In končno imamo parlament, kjer ljudstvo ne vlada direktno, temveč ima potem svojih zastopnikov samo kontrolno vlogo. Glede proračuna sem dejal, da to ni lahka stvar (v resnici pa je Radić dejal: to ni naš proračun, kakor je Vilder vprašal: A čegav je tedaj ta proračun?)

Svoj izpad proti nunciju Pellegrinetiju je Radić pričel z navdajo, da hoče obrazložiti genoz svoje poti. Izjavil je: Novine so objavile, da je moja pot agitacijsko potovanje, toda jaz nimam zato le eno, marveč več prti, da sem se pred svojim odhodom podal v zunanje ministrstvo in imel važen razgovor, kateremu so prisostvovali ministri za vere Trifunović, ministri agrarne reforme in bivši minister za vere Vojislav Janjić. Jaz sem ob tej priliki navedel, da se v par dneh podam v Dubrovnik, zato, ker mi moji prijatelji pišejo, da poslanik Sv. Stolice Pellegrineti ni ostal in ne ostala v mejah svojih funkcij. Nuncij Pellegrineti se je podal tja, kakor sem prepričan, da lastno ročno zasedi klerikalno vejo tam, kjer ona doslej ni mogla rasti. Jaz sem imel temeljite razloge za to izjavo, ker se je tu v Beogradu vršila katoliška svečanost, kateri je prisostvoval tudi nuncij Pellegrineti in je na tej svečanosti govoril neki Slovenec o katoliškem pokretu, pozivajoč vse katoličke, da se temu pokretu pridružijo. Minister za agrarno reformo, ki je tudi prisostvoval tej svečanosti je takoj protestiral: Gospod poslanec, mi Hrvati imamo ta pokret katoličanstva že od Jezusa in mi ne potrebujemo Koroščevega katoličanstva za svoj katolič zem...

Jaz sem dejal zunanjemu ministru, da pot dem v Dubrovnik in bom govoril tako, da Pellegrineti pri svoji pridigi na praznik sv. Vlahne ne bo prekoračil strogo cerkvenih obredov niti svojega delokroga tem manj ker imamo svoje škofo in duhovnike zato, da pridigujejo in stole v kontaktu z narodom in da nuncij Pellegrineti tam nima mesta brez posebnega papeževnega pooblastila, marveč da mora sedeti le v svojem poslanstvu. (Stvarno pa je Radić dejal: ... da ne bo prekoračil strogo cerkvenega obreda in svojega delokroga in da bi videl, da tudi mi imamo svoje škofo in duhovnike, ki lahko vršijo obrede brez njega, kakor doslej in so lahko z narodom, ter da nuncij Pellegrineti tam nima mesta, temveč da mora sedeti v svojem kabinetu.)

Smatral sem za svojo dolžnost, da se po dam v Dubrovnik, ker imamo v dubrovniškem okrožju 9000 volilcev od katerih smo dobili okrog 7600 glasov, ker je to področje HSS...

A, področje! to smo hoteli slišati kliče opozicija.

... ker je Dubrovnik ves katoliški, brez razlike dali je tam kdo Srb, ali Hrvat, in ker mi ne dopustimo, da bi se na tej naši izpostavljeni obali vršilo nekaj, kar bi ostalo lo našo mednarodno pozicijo.

Zakaj tega ni storil Ninkić? je vprašal eden izmed opozicije.

Radić je šel v Dubrovnik zaradi svečel je poimnil Vilder.

Ninkić ni mogel tja, ker ni utegnil in tudi ne bi mogel držati sveče, ker ni katolič. (Smeš in veselost med poslanci, radikalni ironično aplavdirajo, ploska tudi Pribečević.) O duhovnem in moralnem edinstvu je Radić dejal: Govoril sem, da smo mi simbol da ne gre zato, da Bajla prevarti Stipo, da sta to samo dva simbola enega organizma (obči smeh) ki ga nič več ne bo premotilo, da bi krenil na stranpot. Vaše navede v opoziciji so bile v tem, da narodu šepetajo, da je Radić storil le taktičen korak in da to ni naša politika. In narod je 100 tisoč ljudi...

200 tisoč! Klička Pribečević (buren smeh)

... da je to definitivno pravec HSS. Kajti ako v naši poslošni imamo svetinjo je naša

največja svetinja bodočnost naroda, ki ima bogato zemljo, a je skromna. Treba je otvarjati rudnike, treba graditi ceste in ure diti pristanišča, a tega ne more storiti nihče drugi, kakor 10 milijonov složnih Srbov in Hrvatov.

Dobro ste pričeli vzklika davidovičev Grol.

Do sporazuma smo bili slap veličasne Niagara, a od sporazuma dalje smo največja električna centrala v Srednji Evropi.

Ha, ha-ha-ha, je praslila v smeh opozicija. Posl. Joca Jovanović (zemlj.) se z obe ma rokama držal za glavo in vzklika: A-auh (Nov izbruh obče veselosti).

Radić je največja Niagara, ki vladi preti s poplavo, pojasnjuje Vilder. (Smeš.)

Meš je bilo drago, je nemoteno nadaljeval Radić, da na lastne oči vidim, kako nemočna je agitacija vseh opozicijskih skupin čim one delujejo proti sporazumu, in kak je na tleh 900letne dubrovniške republike absolutno nemogoče raznetiti republikanizem, ki danes znači — idiotizem... (Stijanje, kličje nasprotniki).

Kar je bil vedno! pravi Pribečević.

... ako imamo demokracijo, ki jo ustvarjamo potom sporazuma s preizkušeno stran ko (radikal) ki ima vso empirijsko vladanost a mi Hrvati imamo ves raz reformatorstva. (Smeš). Mi smo včeraj bili v zaporu, a smo lahko tudi jutri...

Pribečević: Lahko, lahko... (Ponoven smeh.)

Tudi ta hip če hočete, toda ne vi, temveč ti naši zavezanci in je pokazal s prstom na radikale ter dostavlja: »a ne bomo svira li, kakor ti tukaj hočeš? kar pa je pozne je iz stenograma zbrisal.

Samo mi nečemo biti takšna opozicija, ka kor ste vi drugi. (Smeš). Ljudstvo naše je enako, toda kaj hočemo s to pisano gospo do, ki jo je z malo izjemo učil Turčin, Šva ba, Rim in Pešta, in vrag in satan. S to pisano inteligencio gospoda, voditi edinstven narod do svobode in napredka, to zmore sa mo takav avtoriteta kakor je Pašić. (Tu je pokazal s prstom na Pašića) Ironičen smeh pri opoziciji. A kako ste govorili pred ne kaj mesec?

Mi nimamo niti banke niti tiska. Vprašaj te našo seljaško stranko, mi imamo vsega en tednik, pa nobene banke.

Imate, imate vzklika Kalember.

Mi nobene, radikal pa nekaj malega... (Smeš). V krajih, kjer ni nobenega Srbina je vse odmevalo, kadar sem vzkliknil Živela Srbija in Pašić! Ako so nekateri medokri toti pričeli vzklikati Živel Pribečević je nastal grohot in smeh. Naravno, saj to tudi je figura za smeh. (Buren smeh pri opoziciji).

Mislilam, da se bo že našel način, da mi v vladi poenostavimo in pospešimo prosvetno proceduro tam, kjer imamo najdivnejši, najbistrejši narod, a 80% nepismenih. Mi bomo rešili vse te probleme pa naj nas oviralo ti opozicijski kolikor hočejo, saj jih druga če ne moremo imenovati kakor zmedence.

A dali ste za poplave in šole mani, kakor je po Vaši zadržiti zaigral Stojadinović v kartah! ironično pripomnila Pribečević

Evo, nedavno je prišel k nam svetovnoznani človek Albert Thomas. On je eden izmed prvih ljudi, a ni naše ideologije, marveč je socijalist.

Prišel je, da prouči patološke pojave! se javlja davidovičev Angjelinić.

In Thomas mi je dejal: Vsa evropska javnost je ob sporazumu občutljiva olajšanje in videla, da je v našem sporazumu argu ment, da vi Slovani niste samo jumaki in mistiki, jumaki v vojni, v miru pa fantasti — marveč da znate biti tudi Anglosaksonci, da znate storiti ono, kar je Anglija storila z Irsko, ono, kar mi sedaj delamo s turjim narodom v Siriji.

Mar smo mi z vami delali tako kakor Angliji na Irskem? vpraša Pribečević.

Thomasa ni nihče poslal k nam, on je sam prišel in ni edini. Naj vam pokažem svojo korespondenco o Božiču in Novem letu. Tu so prve avtoritete evropske politike in evropske literature, ki mi pošilja jo čestitke! (Velika veselost.) Vsakdo se lahko prepriča, kako blagovoren je vpliv sporazuma in vpliv, ki ga ima naš skupni vodja g. Pašić (Aj, aj!) Vsakdo se lahko prepriča, kaj znači Pašičev um za konstruk tivno politiko naše države. Kar pa se me ne tiče, gospodje: qui vive vivra! (Smeš in ironično ploskanje. Radikalni močijo.)

Mussolini in meja na Brennerju

Zanimiva nemška Indiskrecija o italijanskem neuspelu v Londonu in Berlinu

1 London, 10. februara.

Besedni dvoboj med Mussolinijem in Stresemannom, ki bi mogel imeti tudi sitne posledice, ako bi bil izzval diplomatski odmev v državah, ki jih je italijanski premijer netaktno vmešal v zadevo, je povzročil v angleških vladnih krogih, kakor tudi v časopisju, precejš njo pozornost, zlasti glede nemško-italijanskih meja na Brennerju. Kakor se izve, bi bila angleška vlada primorana na primeren način odgovoriti na tozadevni pasus, da je ni prehitel dr. Stresemann s svojim sicer samozave stnim, toda zmernim odgovorom, ki ga je časopisje priobčilo netočno vsaj gle de mesta o meji na Brennerju.

To mesto se glasi pravilno: Italija je skušala pri pogajanjih za locarnski pakt doseči tudi mednarodno pogodbo za varnost meje na Brennerju. Tekom pogajanj smo bili vprašani tudi mi, kakšno stališče bi zavzela Nemčija v tem vprašanju. Odgovor, ki smo ga dali, je sam po sebi razumljiv. Pred vsem je bilo vprašanje naslovljeno na napačen način. O meji na Brennerju odločuje Avstrija, kar meji na Italijo itd.

Te javne besede nemškega zunanjega ministra dokazujejo, da se je Italija v resnici bavila z vprašanjem pritegnitve brennerske meje v varnostni pakt, kar je razvidno tudi iz pisanja italijanskih listov pred konferenco v Locarnu. Fašistovski časopisje je pisalo o tem precej odkrito, naenkrat pa je kakor na zapoved utihnilo. Poznejše verzije, češ da nima Italija nikakih neposrednih interesov v varnostnem vprašanju, so se smatrale kot previdna resignacija. Oficijelni krogi pa so dobro vedeli, da je to le posledica negativnega uspeha v Londonu in Berlinu. Mussolini sam je sedaj s svojim prenapetim govorom iz dal skrivnost, kar ne more biti posebno ljubo italijanski javnosti.

Zanimiv je tozadevni komentar »Daily Telegrapha«, ki pravi: V Mussolinijevem govoru je ena sama fraza, ki zaluzi posebno pozornost, t. j. o možnosti prenosa italijanske zastave preko Brennerja. Ta pretnja, izgovorjena namenoma, zahteva zelo resno presojo s strani Zveze narodov. Ta fraza ni ne v duhu Zveze narodov in ne v duhu locarnskih pogodb. Ne opravičuje je niti italijanska bojazen pred spo litivjo Nemčije z Avstrijo, ki je po angleškem mnenju vsaj za sedaj politično nemogoča.

Angleško časopisje je skoraj enodušno obsodilo Mussolinijevo bojevitost, ki jo imenuje nevarnost za mirni razvoj dogodkov v Evropi. »Daily News« pišejo še vedno o fašistovski nasilni politiki in primerjajo Mussolinija s sovjetskimi diktatorjem Ljenninom. Musso lini je nevaren eksponent.

Praga, 12. februara. s. »Narodni Listy« pišejo, da nikdo ni z večjo simpatijo pozdra vil jasnih besed Mussolinia kot slovanski narodi bivše monarhije, ki najbolj občutijo pritisk Berlina. Nemci želijo vstopiti v Zvezo narodov le zato, ker vidijo v tem edino pot za združitev z Avstrijo v prid svojim manjšinam. Mussolini je to nevarnost videl naprej in je nedvomno preciziral italijan sko stališče. Mussolinijeve besede jasno ka žejo, kam se mora postaviti Češkoslovaka. Oporekati pa mora Češkoslovaka Mussoli nijevim navedbam o položaju nemških manjš in v Češkoslovaki.

Posledice vstopa Nemčije v Zvezo narodov

c. Ženeva, 10. februara.

Vstop Nemčije v Zvezo narodov, zlasti pa njen sprejem med stalne člane Zveznega Sveta bo imel najdaleko sežnejše posledice za celokupno mednarodno politiko. Najobčutnejše bo prisotnost Nemčije poznala v sami zvezni meddržavni organizaciji. Že izročitev nemške prošnje za sprejem je izzvala celo krizo. Trenutno se je govorilo celo o možnosti, da se odgodi sklicanje izredne skupščine, ki bo skle pala o sprejemu Nemčije. Take govori ce so dovolj značilne za nenavadno resnost položaja.

Slutnje o verjetnih posledicah vstopa Nemčije v Zvezo narodov so dobile potrdilo v izjavah zunanjega ministra dr. Stresemanna, v oficijoznosti Wolffo ve agencije in v komentarjih nemškega časopisja.

Nobenega dvoma ni, da bo skušalo nemško zastopstvo potom Zveze narodov odpraviti s sveta zadnje ostanke versajske mirovne pogodbe. Wolffova nota že opozarja, da bo Nemčija pri vsaki priložnosti zahtevala znatno znižanje zasebnih čet v drugi in tretji po renski coni in končno popolno ukinitve okupacije, še preden bo sama zadostila glavnim obveznostim iz mirovne pogodbe. V razorožitvenem vprašanju bo Nemčija zastopala stališče, da se mora vse svet razorožiti v istem razmerju, kot se je Nemčija. Ta njena zahteva bo naperjena v prvi vrsti proti Franciji in Poljski. Aktivno se bo vmešala v vprašanje saarske kotline in Gdanska, ker je Zvezi narodov poverjena uprava saarske kotline in zaščita Gdanska. Ni dvoma, da bo zahtevala predčasno izvedbo ljudskega glasovanja v saarskem revirju in da bo pri prvi priložnosti načela vprašanje poljskega koridorja in Gornje Slezije. Da se bo Nemčija z vso silo zanimala za »usodo nemških manjšin« v drugih državah, to čujemo iz vseh merodajnih nemških virov. V smislu Zvezinih pravil more Nemčija zahtevati ponoven pretres in revizijo takozvanih »neizvedljivih pogodb«, od nosno »pogodb, ki bi mogle ogroziti mir«.

Naivno bi bilo upati, da ne bi Nemci pri sleherni priložnosti označili kot neizvedljive in kot miru nevarne vse one pogodbe, ki ovirajo razmah nemške sile. Sklicevali se bodo na člen 19. temeljnih pravil Zveze, ko bodo zahtevali revizijo vzhodnih mej, in člen 80. jim bo služil kot opora, ko bodo skušali pridobiti Zvezino privoljenje za priklju čitev Avstrije Nemčiji.

Seveda bi vsi ti nemški načrti ne prizadevali prehude bojazni, če bi Zvezin Svet sklepal z večino glasov. Toda Zvezini statuti določajo, da morajo biti Svetovi sklepi soglasni, če naj so veljavni. Na dani leži dalekosežnost te določe in koristi, ki jih more iz nje črpati Nemčija, so ogromne. Saj proti volji Nemčije ne bi mogel rešiti Zvezin Svet niti enega vprašanja. Nemčija bo lahko svoj glas vsakokrat prodala za visoko ceno...

Na tem dejstvu ne bo mogel nič izpremeniti niti eventualni soremj Poljske, Brazilije in morda tudi Španije med stalne članice Sveta, če se ne ukli ne določa o soglasnosti sklepov. Za to pa ni zaenkrat nobene nade, ker se Velika Britanija odločno upira taki izpremembi iz bojazni, da bi poteni v

Svetu Zveze narodov odločevala večina, ki bi se zbirala okrog Francije.

Vstop Nemčije v Zvezo narodov je nepobito velepomemben datum v po vojni politični zgodovini, ker daje zvezni meddržavni organizaciji vedno bolj splošno evropsko lice in jo vedno bolj približuje idealu prave mednarod ne, vesoljne zajednice. Da pa bi mogli sprejem Nemčije pozdraviti z res ne kaljenim veseljem, bi morali biti prepri čani, da prihaja Nemčija v Zvezo prepojena z duhom solidarnosti in vne ta za vzajemno sodelovanje vseh drž av za obnovo gospodarskega blago stanja in ohranitev svetovnega mira.

Prve vesti, ki prihajajo v svet o nemškem programu v Zvezi narodov, vzbujajo upravičeno vznemirjenje.

Politične beležke

+ Radić zopet tožen radi obrekovanja. Za klevete označuje ravnatelj dubrovniškega učiteljskega Mihajlo Gjorgjević s posebno izjavo v »Politiki« vse navedbe, s katerimi je minister Stjepan Radić napram novinarjem motiviral njegovo takojšnjo odstavitev. Gjorgjević odločno pobija kot lažnive vse Radiće ve navedbe, da bi bil kdajkoli imel ne prilike z zaupanim šolskim denarjem ter zahteva, da ga Radić naznani so dišču, ako mu ima dokazati kake neko rektnosti. Kot monstruozno in skrajno nedostojno označuje Gjorgjević Radićevo obdolžitev, da je na neki ekskur ziji zapeljal eno izmed svojih učenk in da se je nato moral z njo poročiti. Da je Radićev očitek neosnovan, dokazuje dejstvo, da je Gjorgjević že 11 let oženjen in da ima dvoje otrok. Ravatelj Gjorgjević zaključuje, da se bo proti Radiću poslužil vseh razpoložljivih zakonitih sredstev, da pobije njegove klevete, s katerimi mu je oblatil obiteljsko čast in dolgoletno vestno službovanje. Izročil bo g. Radića sodišču.

+ Tempora mutantur. Posl. Milutin Dragović je v Narodni skupščini lepo popisal kako je hodil dr. Korošec svoj čas s kadiščico okoli g. Pašića ter na nekem banketu izjavil, da je radikalna stranka kakor majka, okoli katere bi se moralo vse zbrati. V včerašnji svoji izjavi v »Politiki« pa imenuje doktor Korošec iste radikalne voditelje, stare fregate, obenem pa hvali »delavne, poš tene, mlade in pametne ljudi v NRS«, češ, da ne morejo »priti naprej v morje, ker jim zastavljajo pot stare fregate«. Ta kompliment je sedaj napravil dr. Korošec g. Lazi Markoviću, ker upa, da bo on tudi njemu pomagal v vlado, ka kor je Radiću. Tudi ta izprememba je vsaj za »Slovenčeve« bralce nekaj novega. Dr. Korošec bo s svojimi izjavami kmalu prekosil samega Stjepana Radića, ki je tudi zmerjal radikalne velja ke danes z magarci ter drugimi epito ni, jutri pa jim pel hosana in obratno. Lepo se razvija g. Korošec.

+ Tudi srbsko gospodarsko društvo proti Radiću. Srbsko poljoprivredno društvo objavlja v »Politiki« daljšo izjavo, v kateri obravnava Radićevo domisel, ki jo je izrekel v svojem govoru v Čaplinji z naslednjimi besedami: »Srbski seljak nima vere v plug, on ima vero v meč in puško. On ne spoštuje pluga in on ne ve, da je plug močnejši od puške in meča, da je dom in doma čija močnejša od topov...!« K tem besedam, ki jih Radić doslej še ni demantiral, dodaje srbsko poljoprivredno društvo oster komentar, češ, da se je Radićevim izpadom proti srbskemu ljudstvu, ki jih je izrekel v opoziciji, lahko oprostilo, nikakor pa se mu to ne more oprostiti sedaj, ko je aktiven član kraljevske vlade in minister prosvete. Poljoprivredno društvo kate gorično izjavlja, da je absolutna neistina, da srbski seljak nima vere v plug in da ga ne spoštuje. Srbski seljak dobro ve, da je plug močnejši od puške in meča; ve tudi po mnogih žalostnih izkušnjah, da bi bil lahko prijel i za meč i za puško, ko je bil napadan od zlih in nekulturnih ljudi zavoljo obrambe pluga. In še vselej, ko se je obranil, se je srbski seljak zopet vrnil k svojemmu plugu.

+ Koga se boji Stj. Radić? »Kmetiski list« piše, da je Radić poprej vedno vedel povedati dobrih in slabih stvari o Beogradu in radikalih in da dela sedaj kot minister isto naprej. Niti hudiča se Radić ne boji, pravi »Kmetiski list«, kadar je treba skrbeti za ljudstvo. Prav hvalečni bi bili Pucljevemu glasilu, če bi povedal, zakaj je lani St. Radić v luknjo zlezal in zakaj vsako svojo izjavo v najkrajšem času demantira. Če se hudiča ne boji, se prav gotovo boji Pašića, da bi ga ne poglal iz ministrstva, kar je dokaz, da je Radiću še vedno več za ministrski stolec kakor pa za ljudstvo. In če se to Puclju dopade, je nač stvar njegovega okusa, pa tudi njegove odgovornosti napram volicem, ki jim je samo priznal, da se pod vlado RR ni ničesar zgodilo, kar je ljudstvo upravičeno pričakovalo.

Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani

Danes predavajo:

V Novem mestu pri dijaškem društvu »Prosveta« g. prof. Seidl o temi: »Kaj je izobražba«. Začetek ob 15.30.

V Dol. Logatcu g. Josip Zupančič ob 20: »O borbi svobodne misli za odrešenje člo veštva«.

V Ljubljani v areni Narodnega doma g. prof. Jeras ob 17. uri: »O Franciji in Fran cozih«.

V nedeljo:

V Sv. Križu pri Kostanjevici g. dr. Kunc ob 7.15 zjutraj: »O prvi pomoči domači ži vini v silu«.

V Strazi pri Novem mestu g. živinozdrav nik Josu Čeh »O kužnih boleznih pri do«.

mači živini« ob 8. zjutraj.

V Lokah pri Zagorju živinozdravnik Iv. Pestotnik ob 15. uri: »O prvi pomoči živi ni v silu«.

V Rimskih toplicah ob 8.30 zj. g. viš. kletarski nadzornik Gombač »O sadjarstvu in umnem kletarstvu«.

VIII. vsesokolski zlet v Pragi

Iz češkega Sokolstva

Ministrstvo šol na Češkem je ugodilo prošnji ČOS, da se šolsko leto letos konča 20. junija dopoldne zaradi vsesokolskega zleta. — Mestni svet praški je sklenil, da posodi brezplačno svo slamo za prenočišče udeležnikom vsesokolskega zleta. — Arhi tektonski dela na zletišču bodo izvršena po načrtih inž. Krasnega, ki je vodil tudi stav bo Tyrševega doma. — Za sokolsko deco sta dneva 4. in 5. junij prosti pouka, ako se udeležijo predzletnega dneva. Za prenočiš ča deco so na razpolago šolske telovadnice. — Uslužbenecem praške cestne železnice je dovoljeno, da smejo v zletnih dneh, ako so v službi, nositi sokolski članski znak. — Brat Formandl je dal brezplačno na razpo lago vso barvo, lake, firnež in druge ple skarske potrebščine za vsesokolski zlet. — Češka strelska zveza je zaprosila ČOS, da sme nastopiti skupno z vojaštvom na zletu. Zaradi preobirnega programa prošnji ni bilo mogoče ugoditi. — V zletnih dneh bodo na Vltavi večerne scene, pri katerih bodo sodelovali razni umetniki, tudi gledališki. — Zletna spomenica mora biti izdana do kon ca leta 1926, in sicer v petih zvezkih, ki ne smejo veljati več nego 60 Kč. Prvi zvezek mora iziti še pred zletom. — Vstopnine na zletišču so določene, in sicer sedeži po 200, 150, 100, 80 in 60 Kč, stojšča po 20, 15, 10 Kč. Te cene veljajo za glavne zletne dni. V predzletnih dneh veljajo četrtinske cene, za naraščajoče dni pa polovične cene. — General Syrový, načelnik glavnega štaba češkoslovake armade, je odgovoril na čestit ke ČOS ob njegovem imenovanju na naj višje vojaško mesto takole: Bratje! Hvala za čestitke! Sokolski misli, katere skromni pripadnik sem bil vedno, ostanem zvest tu di nadalje in bo moja dragocena vodnica v moje mnove uradu. Z bratskim Nazdar! General Syrový.

Proračun letošnjega vsesokol skega zleta v Pragi

Posamezni zletni odseki za letošnji vsesokolski zlet v Pragi so sestavili svoje proračune. Na podlagi teh in na podlagi bilanc iz prejšnjih zletov je potem zletni odbor sestavil celotni zletni proračun, ki izkazuje najvišje izdatke, preko katerih poedini od seki ne smejo iti. Stavbni proračun je bil za 1 milijon Kč znižan.

Izdatki so v proračun nad splošnimi po stavkami navedeni sledeči: zletna pisarna, nastavnici, tiskovine, poštnina, pisarniške potrebščine 300.000 Kč, reklama, plakati itd. 250.000 Kč, spominski predmeti, častna da rila, muzikalijske 150.000 Kč, tisk vstopnic, zletni kolek, zletni znaki za članstvo in na raščaj 250.000 Kč, zavarovalnina proti ne zgodam, ognju, kraji itd. 120.000 Kč, zletna spomenica (podpora) 200.000 Kč, godba pri potrebujejo: stavbni 7 milijonov Kč, teh nično vodstvo 350.000 Kč, tajniki 100.000 Kč, finančni 250.000 Kč, stanovanjski 2 in pol milijona Kč, umetniški 35.000 Kč, gospodar ski 300.000 Kč, rediteljski 350.000 Kč, za zletno sceno 300.000 Kč, zdravniški 20.000 Kč, za sprejem Amerikancev 25.000 Kč, železniški 10.000 Kč, jezdnji 20.000 Kč, sprejemni 50.000, nepredvideni stroški in naddela so proračunjeni z 10 %, kar znaša 1.300.000 Kč. Celotne potrebe znašajo skupno 14 milijonov Kč. Kot dohodki so proračunjeni: vstop nina za tri glavne dni po 2 milijona Kč, za dva naraščajoča dneva po 1 milijon Kč, za pet predzletnih dni po pol milijona Kč, ako bi bile vse vstopnice razprodane. V prora čunu pa je izkazanih od celote le 70 %, kar znaša 7.350.000 Kč na vstopnina, za zletni kolek 130.000 Kč, za razglednice 100.000 Kč, spominski predmeti 50.000 Kč, najemnina za razne prostore na zletišču 400.000 Kč, da rovi 370.000, zletni veselejem 100.000 Kč, dohodki stanovanjskega odseka 1 in pol mi ljona Kč, dohodki rediteljskega odseka 700 tisoč Kč. Skupni dohodki znašajo 10.700.000 češkosl. kron. Primanjkljaj v iznosu 3 milij onov 300.000 Kč, se bo pokrili z dohodki zletnih znakov in s članskimi prispevki za zlet po 10 Kč na vsakega člana.

Proračun ne kaže posebno prijaznega lica, vendar smo prepričani, da bo gmotni uspeh zleta tudi letos dober, kakor je bil doslej še vselej.

Rusija za sodelovanje na razorožitveni konferenci

Ruski ljudski komisariat za zunanje »deve je prejel brzojavko glavnega tajništva Zveze narodov, v katerem sporoča tajni štv željo peterih držav za odgoditev se stanka pripravljalne komisije za razoroži veno konferenco in prosi za tozadevno sta lišče sovjetske vlade.

Čičerin je odgovoril, da bi bila sovjetska vlada zadovoljna s takojšnjim sestankom pripravljalne komisije, ker je popolnoma pripravljena za udeležbo pri delu komisije, da pa nima nič zoper odgoditev sestanka, ako je v interesu stvari. Sovjetska vlada vztraja pri svojem pogoju, da se namreč komisija ne sme sestati na švicarskem ozem lju ter prosi, naj bi se vršil stestanek v kaki državi, ki je obnovila diplomatske odnošaje s sovjetsko Rusijo.

Posledice Mussolinijevih groženj

London, 11. februara. d. Po poročilih iz Washingtona nameravajo nekateri senator ji ob priliki razprave o ratifikaciji finančne ga dogovora z Italijo uporabiti Mussolinije ve pretnje z vojno kot argument proti do britev dogovoru.

Iz južne Tirolske

Naši kraji in ljudje

25letnica smrti kralja Milana

Dne 11. t. m. je preteklo 25 let, kar je umrl na Dunaju prvi srbski kralj po Kosovu, Milan Obrenović. Ob njegovi smrti postelji je bil takrat samo doktor Vladan Gijorgjevič, ki živi sedaj kot 80 letni starček v Beogradu.

Ko je bil leta 1868. slovanofilski knez Mihajlo Obrenović, tretji knez Srbije, ubit, je tedanjí madžarski ministrski predsednik grof Andrassy napel vse sile, da je bil za kneza Srbije proglašen Mihajlov nečak Milan, čeprav mu je bilo tedaj šele 14 let. Andrassy je namreč upal, da bo potem njega spravil srbsko politiko z rusofilskega pota in popolnoma pod vpliv Avstro-Ogrske. To se mu je tudi posrečilo. Berlinski kongres leta 1878. je pridobil Milana na stran Dunaja. Milan se je v resnici postavil popolnoma v službo Avstrije in Habsburžanov. Milanova žena, še sedaj živeča kraljica Natalija, rumunsko-ruskega rodu, pa ni nikdar tajila svojih simpatij za Rusijo. To je bil morda glavni vzrok, da sta se Milan in Natalija kasneje tudi ločila. Dunaj je mnogo delal na to in zapletel Srbijo tudi v vojno z Bolgarsko. Dočim je bil za časa kneza Mihajla položaj še tak, da je moglo priti do ujedinjenja Srbije in Bolgarske, so se odnosi med obema slovanskima državama po tej vojni še bolj poostreli. Leta 1889. je moral kralj Milan zapustiti svojo domovino. Kasneje se je sicer zopet vrnil v Srbijo in izvršil državni prevrat, s katerim je vrgel regentstvo in proglasil mladoletnega svojega sina za kralja, da bi bil njegovo slepo orodje. Leta 1900. pa je bil kralj Milan končno prisiljen, da je za vedno zapustil Srbijo. Hotel je namreč, da bi vzel njegov sin ženo iz vladarske rodbine, dočim si je izbral Aleksander Drago Mašin.

Kralj Milan se je preselil potem na Dunaj, kjer je popolnoma zapuščen umrl dne 11. februarja 1901. Dve leti kasneje sta bila umorjena kralj Aleksander in Draga Mašin. Milanova soproga Natalija živi sedaj v Biarritzu v Franciji.

Počestčenje spomina Aksakova v Beogradu

Beograd je tle dni proslavil štirideseto obletnico smrti Ivana Aksakova, enega izmed največjih Slovanov in utemeljitelja slovanofilske smeri na Ruskem. Službo božjo je imel sam patrijarh Dimitrije ob asistenci enajstih svečnikov. Pel je v cerkvi zbor pevskega društva »Stankovič«. Svečanost je bila zelo dostojna. Udeležili so se je poleg zastopnikov vlade številni odličniki kulturnega sveta beograjskega in navzoči so bili ruski književniki in novinarji kakor tudi G. Strandman, ki v velja v prestolnici še vedno za predstavitelja ruske emigracije.

G. Tasa Popović, bivši učenec Aksakova, je imel spominski govor o velikem pokojniku. Očrtal je njegovo življenje in delo za osvoboditev balkanskih Slovanov. Aksakov ni delal za to osvobodjenje samo s peresom, on je vzel v roko tudi puško. L. 1877. je prekoračil Donavo in se aktivno udeleževal bojev proti Turkom. Ko so bili uspehi te vojne na berlinskem kongresu uničeni, je Aksakov oster protestiral. Sploh je bil vseskozi idealen in požrtvovalen človek, ki si je pridobil velikanske zasluge za probudo južnih Slovanov.

Spomin na Aksakova je danes tem aktualnejši, ker je slovansko edinstvo zopet razbito. G. Popović je izrazil nado, da to stanje ne bo trajalo večno. Rusija, ki je trenutno na tleh, se bo zopet dvignila in bo v doglednem času zopet korakala na čelu vseh Slovanov, ki ne morejo pozabiti svoje velike matere sedaj, ko jo stiskajo nadloge.

„Žene, ki ne smejo ljubiti“

Žene so ustvarjene za ljubav! A imamo žene, ki ne smejo ljubiti in te pridejo v kratkem v kino »Dvor«.

Duhovščina in njena skrb za organiste

Z velikim zanimanjem sem čital že v treh številkah »Jutra« o žalostnih razmerah slovenskih organistov. Upravičeno se biča brezskrbnost duhovščine za ta stan. Ti dopisi so zadeli tako v živo, da so vsem klerikalnim listom kar sapa zaprli.

A vse to, kar se je v teh številkah opisovalo, je šele mali del krivic, ki se godijo organistom. Ni bilo še lista, ki bi se bil upal dosejati kaj pisati o tem. Tembolj smo torej hvaležni »Jutru«, da je posvetilo temu svojo pozornost. Ni moj namen, na dolgo in široko razpravljati o krivicah, ki se godijo organistom in o pomanjkanju, katero morajo ti rezeži prenašati, upam, da stori to kdo izmed tovarišev, ki je bolj sposoben za to, rečem samo, da bolj brezpravnega in bolj slabo plačanega stanu ni, kakor je stan organista. Prav vse ga sme komandirati od župnika in njegove kuharice (katera je včasih še najhujša) do zadnje tretje rednice. In za to dobi par mernikov najslabšega žita in še par kronic po vrhu. Ni še dolgo tega, ko sem čital v listu »Jugoslovanski Muzičar« dopis, v katerem so navedene razmere slovenskih organistov. Gospod urednik tam opisuje dogodek, ki ga je sam doživel v Sloveniji v nekem župnišču. Ko je prišel g. urednik v to župnišče, je bil tam mlad, pa zelo slabo oblečen in boš možki. Izgledal je kakor berač. Na vprašanje urednika, kdo je ta človek, odgovori župnik, to je naš organist. Na vprašanje, koliko ima plače mesečno, odgovori župnik, da ima mesečno 500 Din., za kar si mora oskrbeti hrano in prav vse. Urednik se začudi in vpraša, kako more živeti od tega? Župnik je odgovoril: »Ako ne more od tega živeti, pa naj krađe...!«

Takšen je krščanski socializem nekaterih župnikov, poudarjam župnikov, kajti mnogo mladih kaplanov, ki sami izkušajo »dobrotljivost« župnikov, je organistom naklonjenih, toda ker so sami reveži, ne morejo organistom pomagati. Kadar bo kak župnik še govoril o krščanskem socializmu, mu dajte citati ta dopis! K.

Rezultat tekme o aranžiranju izložbenih oken v Ljubljani

Prva tekma v aranžiranju izložbenih oken v Ljubljani, katero so priredili trgovci na poziv Akademikega sportnega kluba Primorje, je vzbudila izredno mnogo zanimanja med občinstvom, ki si kljub deževnemu vremenu v množicah ogleduje okusno aranžirana okna, jih občuduje in graja ter dela načrte, kaj in kako bi se dalo napraviti še lepše in boljše. Okna so pa razen znanega napredka v estetskem oziru pokazala tudi, kako elegantna bo nocojšnja belečna reduta ASK Primorja. Ta agila ni klub je pooblastil posebno razsodišče, ki nam je o tekmi poslalo sledeči zapisnik žirije za ocenjevanje izložbenih oken z motivom »Črno - belo«.

Ljubljana, 12. februarja.

Prisotni: Gaber, Jakopič, Kregar, Santel, Tratnik, Vavpotič.

Po izčrpi debati o posameznem pregledu poedinih trgovin ter po izvršenem skupnem pregledovanju izložbenih oken je podpisana žirija sklenila sledečo izjavo:

Razsodišče z največjim zadoščenjem pozdravlja inicijativo ASK Primorje, ki je s svojo idejo prireditve konkurenčnega aranžiranja izložbenih oken v Ljubljani napravilo prvi smotrni korak z namenom, da zainteresirane naše trgovske kroge za udeleževanje umetniškega okusa. Prva konkurenca se sicer ni povsem posrečila, posebno iz razloga, da je bila prvi poizkus in je bila trgovcem stavljena naloga razmora težka radi omejitve v ozkem okvirju mrtve »Črno - bele« kompozicije. Zato se opaža, da razstavljalci niso znali uporabljati razstavljenih predmetov v doseg enotnega dekorativnega učinka. V splošnem so vsi aranžmani

preobloženi in zdrobljeni v posameznosti.

Z ozirom na to, da so dosedaj ljubljanski trgovci z malimi izjemami zanemarjali estetski učinek izložb na korist bogate izbire blaga in vsled nepoznanja sodobnih izkušenj v aranžiranju trgovskih izložb v večjih centrih, upošteva komisija pohvalno relativni napredek teh prvih poizkusov in predlaga izmed 23 tekmujočih trgovin sledečim tvežkam z večino glasov posebno priznanje z opazko, da se ni mogla odločiti za priznanje prvih nagrad:

V konfekcijski stroki: Drago Schwab (za okno v Židovski ulici); za čevlje in druge predmete: Peko (Aleksandrova cesta);

za modo, in sicer: a) za modistke: Sedej - Strnad;

b) za modne trgovine: Sinkovic in Magdič;

in za cvetlice: Hvala v Prešernovi ulici.

Razsodišče je torej le deloma zadovoljno z uspehom z estetičnega stališča, vendar pa tekma pomeni velik korak naprej k izboljšanju okusa tako trgovcev kakor tudi kupujočega občinstva. Doznali smo, da so umetniki razsodišča pripravljeni izdelati na željo trgovcev celo po eno skico za aranžman izložbenih oken, da s tem pokažejo, kako z umetnostnega stališča neoporečne izložbe efektivno delujejo v reklamem oziru. Upati je, da trgovci prav v kratkem zopet pridejo tako tekmo, seveda v okvirju lažje izvedljivega motiva.

Hajdukinja Stojana

Poročali smo že, da je iz zaporov cetinskega sodišča na dosedaj nepojasnjen način pobegnila Stojana Markovič, sestrična znanega odmetnika dr. Vukašina Markoviča, ki je bila obsojena svoječasno na 15 let težke ječe.

Stojana je mlado in lepo dekle. Pobegnila je skupno s svojim stricem dr. Vukašinom že l. 1921. v šume in šla med odmetnike. Njihovo skupno hajdukovanje je trajalo relativno malo časa, nekaj nad leto dni. Ves ta čas je sodelovala pri številnih razbojniških napadih, obtožena pa je bila, da je vrh tega lastnoročno ubila nekega občinskega župana.

Ko je doseglo hajdukovanje v Črni gori vrhunec in so odmetniki, v glavnem pristaši Jovana Plamenca, pričeli pleniti brezobzirno ne samo svoje nasprotnike, temveč tudi one, ki so bili nevtralni. Črnogorci niso mogli več prenašati te sramote. Nastopili so proti hajdukum in pomagali orožnikom, da so polovili skoro vse odmetnike. Ostale so le še 2 do 3 tolpe, manj znane in opasne.

Med prvimi odmetniki je bila aretirana tudi Stojana Markovič, dočim se je njen stric dr. Vukašin šele kasneje predal oblastim. Glede na številne zločine, ki jih je izvršila v odmetništvu, jo je sodišče obsojilo na 15 let težke ječe. Skoro štiri leta je bila v sodnih zaporih v Podgorici, kasneje pa so jo radi velikega odmetniškega procesa na Cetinju prepeljali tja.

Na kak način se je Stojana posrečilo ubežati, je še vedno nepojasnjeno. Celica, v kateri je bila zaprta, je popolnoma nepoškodovana, preko zida pa tudi ni mogla uteči, ker je previsok. Domneva se, da ji je pomagal pri tem kak jetniški paznik, ki se je zaljubil vanjo.

Stalež srednjih in strokovnih šol v Sloveniji

Profesorско društvo, sekcija Ljubljana, je pravkar izdalo »Stalež srednjih in strokovnih šol v Sloveniji« za šolsko leto 1925/26.

Potreba takega staleža se je čutila že dolgo časa. V prejšnjih letih je izdala tak stalež vsako leto država sama, ker olajšuje upravo, daje pregled in nudi tudi javnosti več koristnih podatkov. Pri nas se je lotila letos tega dela profesorška organizacija sama; zbrala je po vseh srednjih in strokovnih šolah potrebne podatke in knjigo tudi sama založila. Stalež obsega glede vseh profesorjev (učiteljev), oziroma profesorice (uč

Veliki večeri smeha! Novo! Danes! Prvič v Ljubljani!

Kralj smeha

Harrold Lloyd

v zelo zabavnih smehapolnih burkah

„On kot lovec“

„Mojo hči luna trka“

V teh briljantnih burkah je najboljši specialist celokupne medicine, ki zdravi vse bolezni, smeh, smeh in zopet smeh! Nemo goče se je zdržati smeha! Nedosegljiv je v vlogi zaljubljenca, čemur se mora smejati, smejati in zopet smejati do solz! Harold Lloyd-film je pravi triumf komike! Nemo goče je opisati vse scene katerim se morate smejati. Vsaka sekunda nova ideja za smeh! Harold Lloyd je dosegel rekord smeha! Originalni smeh! Se v spanju Vam bo šlo na smeh!!

Danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

930

Predprodaja vstopnic od 10.—12. dopoldne. Mladini vstop dovoljen samo do 6. ure pop.

Prednaznanilo: „Žene, ki ne smejo ljubiti“ Ellen Kürti, Olaf Fjord.

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«

TELEFON 730.

telje) na naših srednjih in strokovnih šolah te podatke: ime, službeni značaj, rojstni datum, rojstni kraj, stroko, iz katere je izprašan, začetek vstevne službene dobe, članstvo pri Profesorsem društvu in pri Samopomoči. Zastopanih je 37 zavodov, in sicer: 1. tri humanistične gimnazije (Ljubljana, Št. Vid, Maribor); 2. deset realnih gimnazij, med njimi ena ženska (Ljubljana) in ena ruska (tri v Ljubljani; po ena v Kočevju, Kranju, Novem mestu, Celju, Murski Soboti, Ptuj in ruska gimnazija »Ponovič-Hraštovec«); 3. dve realki (v Ljubljani in Mariboru); 4. osem učiteljskih (eno v Kavstvi, po tri v Ljubljani in v Mariboru in eno v Škofji Loki); 5. tehnična srednja šola v Ljubljani; 6. trgovska akademija v Ljubljani; 7. štiri trgovske šole (Ljubljana, Novo mesto, Celje, Maribor); 8. trgovski tečaj na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani; 9. dve gospodinski šoli (v Ljubljani in Zg. Šiški); 10. državna strokovna šola za puškarstvo v Kranju; 11. drž. osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani; 12. drž. učna delavnica za košarstvo v Radovljici; 13. srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru; 14. mestni dekljski zavod »Vesna« v Mariboru. Pri vsakem zavodu je dodana kratka zgodovina, število razredov, učencev in pa učenek. Za profesorje (učitelje) sta posebna pomena lepo sestavljeni preglednici prejemkov direktorjev in profesorjev (I. kategorije) ter učiteljev večšin (II. kategorije). Knjiga bo dobrodošla ne samo učiteljskemu osebju, ampak tudi širšim krogom, ki imajo posla s srednjo šolo. Stane 20 Din in se naroča pri Profesorsem društvu, sekcija v Ljubljani, Ljubljana, Kolodvorska ulica 22.

Pred sodniki

Toneček iz Udmata je pil s fanti naborniki in napil se je divjega fantsva. Ko se je vrnil pozno ponoči domov, se je sprl s svojo ženo. Hišna gospodinja ju je šla miriti, pa jo je skupila. Tone jo je zmerjal, a njegova žena je sekundirala in pela na žive in mrtve, da bi gospodinja psok ne razumela. Drugo jutro je Tone vstal in začutil hudega moka; pa je zagledal svojega gospodarja Ivana in stresel kar nad njim svojo nevoljo ter ga ozmerjal in preklel. Okr. sodnija mu je privoščila 100 Din globe oziroma dva dni zapore, vzkljena pa je sodbo kar potrdila.

Joža iz Loža: »Gospodje sodniki, moj pes je huda zver, kar sam je vjel kuno belico in mi jo »pricifral«. Tisto, da bi se poznal na vrstu sled nastavljenega zanjke, so pa samo lafaris. Predsednik Saj ste vendar morali vedeti, da do belice nimate nobene pravice, ker nimate svojega lovskega revirja.« Joža: »Imam ga imam v postelji, kjer bolhe lovim.« Joža je bil obsojen na 7 dni zapore z dvema postoma. Pri vzklencnem sodišču

Če hočeš dobro kuhati

kupiš najboljšo aluminijasto posodo le pri trdki Stanko Florjancič, trg. z železnino Ljubljana, Sv. Petra cesta. 56

jewskim) ter Begovičovo dramo »Matija Gubec«. Slednja igra je zamisljena kot popularna predstava za ljudstvo.

Sporod koncerta Svedislava Stanišića in J. Tkalčića v Zagrebu, kjer sta nastopila priznani pianist in odlični čelist v petek zvečer, je obsegal kompozicije skladateljev Marcela Haydna, Boccherinija in Beethove na. Uspeh prireditve je bil nadvse časten.

150 letnica Burgtheatra na Dunaju. Letos dne 8. aprila bodo na Dunaju velike gledališke slavnosti. Reprezentativno dunajsko gledališče, Burgtheater, bo slavilo 150 letnico svojega obstoja. Izrals se bo Lessingova »Minna von Barnhelm«, delo, s katerim se je otvorila prva sezona zavoda pred 150 leti. Slavnostni govor bo imel pisatelj Hermann Nahr. Druga slavnostna predstava bo Byronov »Manfred«. Sledile bodo še nekatere dela, med njimi Grillparzerjevo delo »Zivljenje sen«, Gothejev »Egmont« in Schillerjev »Don Carlos«. Poleg tega se proslavi ta jubilej s posebno publikacijo kulturno-retrospektivnega značaja.

Stoletnica Štećrinovega rojstva v Rusiji. Ob stoletnici rojstva ruskega satirika Saltykova-Ščedrina je bila skočena z njegovo imenom ena največjih knjižnic v Leningradu. Istočasno se je otvorila razstava predmetov, ki spominjajo na velikega pisatelja. Med govorniki je nastopil sovjetski komisar za ljudsko prosveto Lunacharski.

75 letnica mestnega arhiva v Pragi. Letos v avgustu bo obhajal arhiv mesta Prage 75 letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti izide zbornik s prispevki iz zgodovinskega področja Prage v zadnjih 75 letih.

pa se je oglasil lastnik revirja, rokoč, da Joža dobro strelja in lovi, da mu je škodo povrnil in da je avanziral za njegovega lovskega čuvaja ter je tako rešen vseh skusnjav divjega lovca. Vzklencno sodišče je to vpoštevalo in Jožo obsodilo samo na 3 dni zapore in 1 post. a'ra sem se »profitirab 4 dni.« je dejal veseli čuvaj in odhitel na prost.

Mizarski pomočnik Janez Prestri iz Radovljice se jezi pred senatom: »Gospodje, ljudje so res čudni! Se mrtvim ne dajo pokoja. Ubogi Matija! V zaporu v Radovljici se je obesil in raket sem mu naredil, počestno rakev. Ves dan sem jo delal kar z obličjem brez vsakega mizarskega stroja. Za delo in les sem računal 262 Din. Ali mi ne pridejo zavidi v me tožijo, češ, da jo ta zaslužek previsok.« Janeza je obsodilo sodišče v Radovljici na 48 ur zapore in 100 Din globe oziroma nadaljnih 48 ur. Vzklencno sodišče pa je preobrlo, da to dejanje ne spada pod § 8 zakona, ki je v zaščito življenjskih potrebščin in Janez je bil oproščen.

»Nervozni ljudje vse preveč slabo vidijo,« sta trdila Joža in Reza iz Domžal, o katerih je trdil Andrej D., da jih je videl jutraj med 4. in 6. uro, ko mu nervoznost ni dovolila, da bi lepo počival. Dejal je, da je on nesel parkrat iz kolodvora košarico ukradenega premoga, a ona pa iz bližnjega lesnega skladišča odpadke remeljev. Joža je pa trdil, da je to sama maščevalnost, ker si z Andrejem niso dobri. Parkrat, da je nesel smeti, to je ostanko, ki so jih drugi pustili, ker so premog površno pobrali in odnesli; te ostanke pa vsi pobirajo. Reza pa pravi, da je res nesla misli »ongavega« skla dišča lesene odpadke, ki jih je dal večkrat lesni trgovci Josip B. Okrajna sodnija v Kamniku ju je obsodila radi tatvine in sicer Janeza na 48 ur, a Rezo na 24 ur zapore, vzklencno sodišče ju je pa oprostilo.

Andrej iz Škofljice je premočan kovač. Oktobra enkrat je zgrabil svojo ženo za vrat, jo daval in udrihal po hrbtu in glavi s — čevljem. Hudozni jeziki trdijo, da rad pije, da je ženo že večkrat premlatil, da je češče iz strahu zbežala iz hiše. Sodišče ga je obsodilo kar na 14 dni zapore, a vzklencni senat mu je polovico kazni odbil, ker upa, da se bo mož spametoval.

Danes krasna filmska drama z Grete Reinwald 948-a

Ladja v nevarnosti

Vihar na morju. — Brodolomci. — Spletke in ljubav. — Najlepša vožnja po morju. — Lepi naravni posnetki. — Lepa vsebina in dobra igra.

Pride:

Pariški cunjar

Predstave popoldne ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal

Da najboljši je to znanj,

Colombo Ceylon čaj!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarij

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 13.: »Ani Christie«. Premijera. Izv. Nedelja, 14.: ob 15.: »Vdova Rošlinska«.

Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ob 20.: »Pegica mojega srca«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ponedeljek, 15.: »Henrik IV.« D.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Sobota, 13.: »Don Juan«. D. Nedelja, 14.: ob 15.: »Zvedavo žensko«.

Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 15.: »Don Juan«. B. Torek, 16.: Zaprt.

Sreda, 17.: »Večni mornar«. Premijera. Izv.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 13.: »Cigani«. D. Premijera.

»Ana Christie«. Nocoj se vrši v ljubljanski drami premijera O'Neilovega dela »Ana Christie«. Vsebinska drama je sledeča: Chris Christopherson je star mornar in lastnik večje barke za prevažanje premoga. V njegovi službi je pet delavcev-mornarjev. Pravkar se nudi v newyorškem pristanišču od koder odpelje a premogom v Boston.

Pije in veselač. V tem napove njegova hčerka Ana svoj prihod. Že 15 let je ni videl in se je veseli prisrčno, iz dna duše, ker je plemenit človek. Misli, da je živel na farmi, pa se moti. Bila je v mestu, v javni hiši, katero so oblasti zaprle obenem z damami. Ana pa je hči strogega severa in še več. Njena duša ne živi življenje njenega telesa. Visoko nad njim je, v pokrajini lete, poštenja, tistežne človečnosti, ki dela človeka res človeka. Snide se z očetom in ostane pri njem. — V drugem delanju so na ladji. Stari Chris reši na širokem morju kurjača ponesrečene ladje, mladeza Mata. Mat se zalubi v Ano. Hoče jo in tudi oče jo hoče zase. Razvije se boj na nož, ki ga konča Ana s tem, da pove kaj je bila. Prostitutka daši možkega do zdaj še ni marala. Oče lo potolaži, a Mat zbeži v Bostonu obupan in razdrt od nje. Toda ljubezni, ki gori v njem, mu jo drži nepretrgoma pred očmi. In jo očisti, bolj in bolj očisti. Vede ga nazaj k Ani, ki ga tudi ljubi. Še nikdar ni ljubila, zdaj prvič. In ljubezven vse izpere, vse telesno dvigne v duhovno, vse poveliča in združi srečni par v svojem božanskem naročju. — Naslovno vlogo drame, ki se izvaja prvič na slovenskem odru v prevozu pesnika Otona Župančiča, igra ga Nablocka. Vlogo njegove ljubimice-kurjača Mata je prevzel g. Levor, vlogo njenega očeta Chrisa pa g. Cesar. V ostalih vlogah nasto

piljo gg. Rekarjeva, Lipah, Medven, Jerman, Murrell in Zorko. Režira ravnatelj drame g. Pavel Golia. Predstava je izven abonmaja.

Ljubljanska opera. Snoch je gostoval v operi »Trubadur« g. Primožič iz Zagreba in žel za svojega efektno, čisto v italijanskem slogu podajanege viteza Luna po vsakem aktu mnogo priznanja ter je bil pozvan opetovano pred zastor. Odlični sta bili tudi ga Zaludova, naša nova primadona v partiji Leonore, in ga Thlererjeva-Kavčnikova, ki sta bili takisto deležni tople pohvale publike. G. Knittl je moral stredo ponavljati in je bil sploh dober. Predstavi pa se je poznalo, da je bila na hitri-oco pripravljena. Mešani zbor je bil medel in netočen. V situacijah niti vsi solisti niso bili soglasno vigrani. Gledališče je bilo srednje zasedeno.

Prenovitve odra v mariborskem gledališču. Danes ima vsako večje gledališče takozvani izbočni horizont. Mariborsko gledališče se je odločilo, da se izvede ta potrebna in pomembna reforma tudi v njem. Prvič bo videlo občinstvo izbočni horizont pri vzprizoritvi Cankarjevega »Hlapca Jerneja« v dramatizaciji g. Milana Skrbinskega prihodni teden.

Beograjska dramska umetnica v Pragi. Oa Taborska, članica dramskega gledališča v Beogradu je gostovala v četrtek dne 11. februarja v Pragi. Igrala je naslovno vlogo librovne »Nore« v praškem Nar. divjadu.

Repertoar Nar. gledališča v Zagrebu beleži sledi nastopna dela: Lukmč (z gostom Rlavcem), Carmen (z Rusom Skup-

75 letnica mestnega arhiva v Pragi. Letos v avgustu bo obhajal arhiv mesta Prage 75 letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti izide zbornik s prispevki iz zgodovinskega področja Prage v zadnjih 75 letih.

Najdba doslej neznane skladbe Musorgskega. Med gradivom, ki so ga ljudje za časa ruske revolucije poslali javni knjižnici v Leningradu se je sedaj našla še neobavljena skladba Musorgskega, kompozicija za sopran in klavir. Najdba je tom dragocnejša, ker je napisal skladatelj Musorgski tudi besedilo. Državno založništvo bo najdbo publiciralo.

Domače vesti

* **Kralj Sokolom.** Jugoslovanski sokolski savez je priredil na Vidovdan preteklega leta sokolske medletne tekme za cele države. Kralj, pod čegar pokroviteljstvom je jugoslovanski Sokolstvo, je podaril kot svojo nagrado — Dušanov meč. Nagrada je bila določena za najboljšo skupino članov in so jo dobili Slovenci. Dušanov meč je bil že tedaj naročen, a je prišel šele pred tromi tedni v Beograd. Izdelan je izredno lepo, v slogu mečev iz Dušanove dobe. Na držalu je na eni strani napis »Aleksander I.«, na drugi pa »Vidovdan 1935«. Nožnica je okrašena z dragocnim kamnom. Ta meč bo okoliški vsakokratni vsesokolski tekem izročeno skupini, ki si pribori prvenstvo v državi. Prvemu zmagovalcu, ljubljanskim Sokolom, bo to visoko odlikovanje izročeno že v najkrajšem času. Načrt za meč je izdelal Olgije Čeparić, tajnik pisarne kraljevi redov.

* **Razpis službenih mest.** V mestni tehniški službi v Ljubljani je v smislu sklepa gerentskega sveta z dne 26. januarja popolniti dve službeni mesti mestnih gradbenih inženjerjev v X. činovnem razredu mestnih uradnikov ljubljanskih. Pogoji za namestitve so poleg splošnih pogojev, to je dokazila o jugoslovenskem državljanstvu, neomadeževanem življenju, telesnem in duševnem zdravju ter starosti pod 40 let, še posebej dokazilo o uspešno dovršenem popolnem študiju na tehniški visoki šoli z vsemi teoretičnimi in praktičnimi izpiti. V tehniško službo sprejeti uradniki mora tekom dveh let po vstopu v službo položiti še praktični izpit za državno stavbno službo. Pravilno opremljene prošnje je vložiti najkasneje do 28. februarja 1926 pri predsedstvu mestnega magistrata.

* **Himen.** Na Bizizelskem se je poročil g. Adolf Starkl, trgovec na Bledu, z gđ. Pepeco Kovačičevo, hčerko veleposestnika v Gregovcu na Bizizelskem. Bilo srečno!

* **Smrtna kosa.** V splošni bolnici v Ljubljani je umrl včeraj g. Rudolf Lapajne, trgovski sodnik in desinfektor higijenskega zavoda. Pogreb se bo vršil jutri ob 3. popoldne iz splošne bolnice k Sv. Križu. Blag mu spomin, žalujocim naše lakreno sožalje!

* **Kongres jugoslovanskih esperantistov** v Mariboru. Letošnji kongres jugoslovanskih esperantistov se bo vršil ob binkoštnih praznikih v Mariboru. Tamokrajno društvo je z marljivostjo vdi vse potrebne predpriprave. Pokroviteljstvo je prevzel mariborski župan. Kongres se bo vršil v kazinski dvorani. V franciškanski cerkvi bo za udeležence kongresa slovesna maša in pridiga v esperantu. Numeravana je tudi večja prireditev s sodelovanjem domačih umetnikov, ki se bo vršila v Narodnem domu ali pa v Götzovi dvorani. Vsekakor bo ta prireditev nudila globok pogled v gibanje jugoslovanskih esperantistov in zaslužila že radi tega vso pozornost javnosti.

* **Prijava rezervnih častnikov.** Komanda mariborskega vojnega okroga zahteva od avtonomnih občinskih uradov, ki so na teritoriju mariborskega vojnega okroga, da se vodi v evidenci splošno vse rezervne častnike bivše avstro-ogrske vojske, ki so bili sprejeti, kakor tudi one, ki do sedaj še niso bili sprejeti v jugoslovensko vojsko ter vojne kurate in vojaške uradnike. Pozivajo se torej vsi gg. rez. častniki, vojni kurati ter vojaški uradniki, ki bivaljo v Mariboru, da se zgledajo pri mestnem vojaškem uradu v Mariboru, Slomškova trg 5, kjer se jim bo vročila vprašalna polja za izpolnitev. Zgledati se imajo vsak dan od 8. pa do 12. ure in to do konca meseca februarja.

* **Družba za pomenitev trboveljskega premoga.** Iz Zagreba nam poročajo: Tu je bila včeraj ustanovna skupščina trg. družbe, ki ima po izjavi zainteresovanih predvsem namen, da pomeni trboveljski premog. V upravnih svet so izvoljeni gg. Džezze in Belak z Dunaja, Kaufmann iz Slav. Broda, profesor teologije Vatovec iz Zagreba in posl. Kosta Timotijević. Z ustanovitvijo te družbe je za enkrat propadla nič manj originalna ideja, da se prodaja premoga vrši na ljubljanski borzi.

* **Zavod za umobolne prenapolnjen.** Rav. natelstvo državne splošne bolnice v Ljubljani razglasi: Vsed trajnega prenapolnjenja zavodov za umobolne se vnovič opozarja, da se morejo v opazovalnico sprejemati le najnujnejši, zavodne oskrbe absolutno potrebni bolniki.

* **Naša domovina v sliki.** Po lanskem primeru lepega uspeha Jadranske razstave v Splitu, se tudi letos priredi tamkaj zanimiva razstava, ki jo karakterizira sam njen naziv »Naša domovina v sliki«. Razstavijo se zlasti izbrane fotografije naših pokrajin, tipov iz naroda, narodnih nošelj in še, vsled česar bo razstava privlačna propaganda lepote našega Primorja. Dvačindvajset najboljših fotografij bo nagrajenih na podlagi natečaja, ki se v kratkem razpiše. Nagrajeni bodo tudi trije najboljši plakati o našem Primorju. Izložbo prireja »Primorski savez za unapredjenje turizma«.

* **Aretacija na podlagi zakona o zaščiti države.** V sredo popoldne je bil v Beogradu aretiran dr. Oton Krstanović, član nove beogradske časniške agencije »Beogradsko« in bivši urednik lista »Belgrader

Zeitung«. Za v terek je bila v prostorih agencije izvršena hišna preiskava. Dr. Krstanović je bil na policiji obveščen, da se bo izvršila hišna preiskava tudi v njegovem stanovanju. Pri preiskavi je našla policija razne sumljive dokumente in knjige, nakar je bil Krstanović pridržan v zaporu. Aretacija se je izvršila na podlagi zakona o zaščiti države.

* **Smrten padec.** V Sarajevu so našli predvčerajšnjim pri Alpašnem mostu na železniški progi truplo 74-letnega upokojenega podvornika Alberta Diebsa. Kakor je komisija ugotovila, je Diebs tako nesrečno padel, da je obležal mrtve.

* **Napad na kočevski vlak.** Služba napada na pošt. ambulanco kočevskega vlaka in poduradnika Kalena še vedno ni poljsenjen. Na polkovedanje in Grosuplje in Prevalje je odšlo več kriminalnih organov iz Ljubljane, da eruirajo skrivnostnega napadalca, ako ta res obstoji. Zadeva je izročena že preiskovalnemu sodniku. Kalena zaslišujejo skoro dnevno, vendar odločno vztraja na tem, da je bil v istini napaden. Njemu, tako pravi, ni bilo potrebno fingirati napada, ker živi v ugodnih razmerah. Poleg rednih mesečnih prejemkov ima prihranjenih še okrog 44.000 Din. Kalan ne izključuje, da napadalec ni takoj odskočil iz vlaka, ko je vozil s polno paro, temveč šele tik pred postajo Grosuplje in zbežal v gozd.

* **K dvojnim sosomoru v hotelu »Primorec«** v Zagrebu. Obupno delanje nesrečnih zaljublencev v hotelu »Primorec« v Zagrebu je izrazil po vsem mestu splošno sočutje. Truplo šivilje Amalije Brinovec, katero je z njenim pripravljenjem usmrtil njen zaročenec, mesarski pomočnik Jaka Garić iz Beograda, so včeraj obducirali in pri tem ugotovili, da sta jo oba vbojila zadel naravnost v srce. Garić, ki se je 4-krat zabodel v obližje srca in se težko ranil, je sker se pri življenju, vendar pa je njegovo stanje tako kritično, da more nastopiti smrt vsak trenutek. Sprejel je včeraj dve prijateljski svoje zaročenke, katerima je izjavil, da si želi skorajšnjo smrt, da bo čim prej združen s svojo prvo in zadnjo ljubljeno. Ako pa bi morda le okrevaj, bo izvršil potem znova samomor, ker hoče držati besedo.

* **Na gostovanju obstrelen.** Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah so imeli minuli ponedeljek gostovanje, katerega se je udeležil tudi 28-letni posestnik sin Franc Gomzer. Seveda vma ni manjkalo in tudi prežaril so bili deležni dobrot kuhinje, posebno pa kleti. V proslavo veselja dogodka so seveda tudi streljali, kakor je v teh krajih običaj. Po nesreči pa je neki prežar oddal iz svojega samokresa strel baš v trenutku, ko je Gomzer stopil na cesto, da si malo ohladi razgredo glavo. Kroglja ga je zadel v levo koleno in mu zdručila kost. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

* **Neznan goljuf.** Po Dolenjskem se klati okrog 25-leten možik, ki se izdaja za trgovca s prašiči Janka Popovića iz Ljubljane. Neznane ima vrlo siguren nastop in je izjavil že več ljudem večje in manjše svoje denarja. Pred nekaj dnevi se je ustavljal tudi v gostilni Ignacija Bartola v Ribnici, kateremu je donesl 400 Din posojila, poleg tega pa ga je oskodoval še za 1044 Din stroškov. Neznani goljuf je elegantno obločen, srednje postave, podolgastega obličja obraza.

* **Nov most med Sušakom in Reko.** Gradnja novega železnega mostu med Sušakom in Reko se bliža koncu. Betonska podlaga je dovršena, te dni pa pričnejo z montažnim železne konstrukcije. Most je 16 m širok. Početkom pomladi bo izročen javnemu prometu.

* **Mati in otrok utonila v močvirju.** V nedeljo se je zgodila v vasi Brač težka rodbinska nesreča. Štiriletni Peter Kemik je šel skrivoma z drugimi vaškimi otroci v globoko močvirje Mostonja, da se tamkal igra. Med igranjem je Petru spodrsnilo, padel je v vodo in utonil. Ostali otroci so hiteli takoj domov, kjer so obvestili starše nesrečnega dečka o tragičnem dogodku. Obupani starši so bili bliskoma na kraju nesreče. Med tem, ko so iskali po močvirju svojega sinčka Petra, je se materi Lenki spodrsnilo. Padla je v močvirje in potegnila še svojega moža s seboj. Na njihovo vplje so prihiteli sosedi, katerim se je po težkih naporih posrečilo moža napol mrtvega potegniti iz vode, dočim je njegova žena utonila. Tragična smrt matere in sina je vzbudila splošno sočutje.

* **Družina večnih ljudi.** V Novem Vrbasu v Volvodini se je nedavno ustanovila sekta, ki se imenuje sekta Bicerdilevcev in ima že znatno število članov. To so neke vrste vegetarijanci, ki se nazivajo po Bicerdiju, starcu 60 let, ki v Erdelju oznanjuje, da je odkril talnost večnega življenja, ki obstoji v hrani. Vsakdo, ki reflektira na večno življenje, se mora zavezati, da nikdar ne bo jedel mesa in sploh ničesar kuhanega. Njihov jedilni list je kratak: jedo le orehe ter ostalo sadje in nekuan riž. V Vrbasu se je že organizirala »družina večnih ljudi«.

* **Žrtve svojega poklica na železniškem tiru.** Železniška služba zahteva vsako leto mnogo žrtve. Na teritoriju zagrebške železniške direkcije je bilo leta 1922 11 mrtvih, 11 težko in 39 lahko ranjenih železničarjev v izvrševanju službe. Leta 1923 je bilo 20 mrtvih, 16 težko in 46 lahko ranjenih; leta 1924 14 mrtvih, 20 težko in 53 lahko ranjenih; leta 1925 (podatki segajo samo do 15. oktobra) je bilo 16 mrtvih, 17 težko in 57 lahko ranjenih železničarjev.

* **Dvorec kneza Miloša se prenove.** Kakor javljajo iz Beograda, bo starodavni dvorec kneza Miloša v Kragujevcu tekmo letošnjega leta popolnoma prenovljen in je v to svrhu dovoljen kredit v znesku enega milijona dinarjev. Dvorec obdrži svoj stari slog, dogradi pa se eno nadstropje v dosežani arhitekturi.

Danes v Kranju

SOKOLSKA MASKARADA I. VELESEJEM

v vseh dvorinah Narodnega doma.

Kotlinska voda 53
„FLEURE DE FRANCE“
F. Čuden, Prešernova ulica št. 1.

Žrebanje srečk loterije JSS dne 1. marca 1926. 883

Domačo predpustno veselico
priredi gostilna „Trnovo“ v soboto, 924
dne 13. t. m.
K obilni udeležbi vabi Anica Starič.

* **Cela rodbina zastrupljena.** V državno bolnico sarajevsko so prepeljali v sredo zvečer neko tamokajšnje družino, mater in petero njenih otrok v težkem stanju. Mati Mara Perić je izjavila, da se je zastrupila menda vsled uživanja pokvarjenega mesa. Uprava državne bolnice je zadevo prijavila državnemu pravdnstvu, ki je takoj uvedlo preiskavo.

* **Premožen berač.** Zagrebška policija je nedavno prišla berača, pri katerem so našli 1700 Din. Dognalo se je nadalje, da ima mož v Vrbovcu lepo hišo, konje in kočijo.

* **Zobne paste** v naslednji izbiri: Dr. Pierre, Botot, Gibbs, Odol, Norma, Benedik tina, Menta, Kalodont, Sanadot, Melouine, Elida, Pebecco, in zobni prašek dr. Heiderja, vse to se dobi v drogeriji Sanitas, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

* **Gospodinja!** Kupuj in zahtevaj v vseh trgovinah čajne mešanice »Čajanka«. So najboljše in najzdravnejše. Prodaja se v korist Jugoslov. Matice.

* **Izbijot,** sloviti roman svetovnoznane ruskega pisatelja Dostojevskega v slovenskem prevodu dr. Vi. Borštnika, katerega I. del je pravkar izšel v okviru »Splošne knjižnice« založba Zvezne knjigarne, Ljubljana, Maršini trg št. 8., se dobi za ceno Din 32 za brošuro in Din 40 za vezan izvod.

* **Podružnica Slovenskega lovskega društva za Gorenjsko** v Kranju se tem potom kar najtopleje zahvaljuje vsem darovalcem divjadi in drugih daril ob priključitvi njene prireditve dne 5. januarja v Kranju; istotako velja naša posebna zahvala vsem cenj. damam iz Kranja za njih požrtvovalno delo pri pripravi prireditvi.

PUSTNI TOREK
Najboljši film
PAT in **PATACHON**
Elitni Kino Matica

Iz Ljubljane

u— **Akademiki!** Izkažite poslednjo čast in spremito na zadnji poti nesrečno premrlega tovariša Janka Pfeifferja, Zbirališča na pokopališču Sv. Krištofa ob trčetrat na 15.

u— **Ljubljanskim pevskim zborom.** Na prošnjo odbora za proslavo Danilove petdesetletnice počastimo slavljenca s serenado. Skupna vaja za vse zore je v nedeljo 14. t. m. ob pol enajstih predpolno v Glasbeni Matici. Arhivariji: Juvancovo »Slovensko zemljo« in Adamičovo »Zdravico«.

u— **Pridite točno in vsi.** — Pripravljeni odbor ljubljanske župe JPS.

u— **Smrt v operi.** Sinoči se je pripetila v operi doslej še nikoli znana nesreča, da je gledališki gost pri prihodu g. Josip Kregar, železniški nadprednik, Bohoričeva ulica 12., je hotel pravkar sestiti na svoj galerijski sedež, ko ga je zadel srčna kap; sedel se je na tla in bil takoj mrt. Gledališki uslužbenec so nemudoma prenesli Kregarja v nadzorniško sobo, kjer sta ga dva zdravnik skušala priklicati iz nezvesti zopet v življenje, a vse njun trud je bil zaman. Na predstavi je bila tudi polkovnikova žena, ki je zjubila vseobče sočutje. Truplo je po devetih odpeljal mlški mož, ne da bi bilo občinstvo vedelo za žalostni dogodek. Pokojnik je trpel že dalje časa na srčni hibi.

u— **Kurs iz alkoholnega vprašanja IV.** Ima ljubljanska občinstvena mladina STM danes ob 5. popoldne. Med drugim bo kratak govor o »6 letih prohibicije v Ameriki«.

u— **Pokurzo** le seja širšega odbora mastnega središča in pripravljalega odbora Oblastnega Središča STM za Slovenijo. Dr. Mikš.

u— **Policijske prijave.** Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopok obrtnega reda, 1 prestopok puščanja konj brez nadzorstva, 1 prestopok prekrščenja policijske ure, 1 ples brez dovoljenja, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 7 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 prestopok avtomobilskih predpisov. Aretiranih je bilo 5 oseb, in sicer: 1 radi razgrajanja, 1 radi prepovedane povratke, 1 radi telesne poškodbe in 2 radi vlačugarstva.

u— **Kar po večah čakajo.** Tatinski elementi se skrivajo in preže vsespoved na slučajne prilike, da se okoristijo s tujim blagom. V sil niso prav nič izbirični in jim pride vse prav pod roko, akoravno reprezentira ukradeni predmet tudi še tako majhno vrednost. V četrtek zvečer je ustavl

nepoznan zlikovec na Mestnem trgu knetsko ženico, jo izkaval v bližnjo vežo, ji potegnil iz rok malo košarico z razno manj vredno robo in izginil skozi vežo na Čaukarjevo nabrežje. Kam se je izgubil zasledujoči ženci izpred oči pozneje, ni mogla ugotoviti. — Enako smolo je imel tudi železniški uslužbenec Alojzij Dolinar iz Siške, ki je imel popoldne opravka v hiši »Obnove« v Vošnjakovih ulici. Pustil je za trenutek svoj dežnik spodaj v veži, kjer je malo preje srečal mladega neznanca, ki je sumljivo oprezoval naokrog. Dolinar se takoj ni dosti zmenil zanj, spomnil se ga je šele po končanem opravku, ko je v veži pogrešil svoj dežnik.

u— **Brez nje ne morem živeti.** Je dejal na policiji delavec Josip V. iz Zelene jame. »In jaz ne brez nje!« se je odrezala 26-letna Antonija Ivančič, ko je stala zopet pred strogimi možmi na policijskem ravateljstvu. Ivančičeva je bila aretirana radi prepovedanega povratka. Včasih je namreč izbirala fante kar na debelo in uganjala poleg tega še razne druge nemnosti tako, da se jo oblasti kočno izgnale iz mesta za nedolžnem čas. Ljubljana pa se ji je tako prikljubila, da ni mogla zdržati zunaj. Za enkrat sta se morala oba zaljubljenca še vedno ločiti, kajti stari grehi izpreobrjene Tončke še niso popolnoma obledeli.

DANES VSI V „KAZINO“
ZACETEK OB 20.
DOSTOJNE MASKE DOBRODOŠLE!
PLES DO ZORE!
ZABAVNI VEČER GRAFIKE

u— **Štirje tiki.** V četrtek zvečer je opazil gostilničarka sin Jakob Novak v Mostah 37 na domačem blevu sumljivo svetlikanje, ki ga je razumljivo nekoliko vznemirilo. V prepričanju, da prenočujejo v sonu nepoklicani gostje, je šel klicati stražnika. Ta je res našel v sonu štiri mlade potepuhe, ki so svetili z vžgalicami in kadili cigarete. Čim so prenočevalci opazili stražnika, so skušali pobegniti, kar pa se je posrečilo samo 19-letnemu Francetu Zagarju, ostale tri, Alojzija in Silvestra Ferčnika in Antona Lampreta pa je stražnik odvedel v policijski zapor. Vsi štirje mladeniči se po de okrog brez dela in stalnega prebivališča že celo zimo.

u— **Strahovito nesrečni** se bodo počutili jutri vsi oni, ki ne bodo posetili nocojšnje velike maskerade v Sokolskem domu na Viču. Pri tolikih doslej prigašenih maskah je računati, da bo to največja karnevalska prireditev v tej sezoni. Kdor se hoče zabavati ob našem snijem Jadranu in prisluskovati njegovemu vačovanju v živahnem in zabavopolnem razpoloženju naj ne odlašal! Mi vsi pridemo!

u— **Šiskar!** Društvo »Treznost« v Ljubljani najvjudneje vabi k informativnemu predavanju, ki se vršilo danes ob 19.30 uri v meščanski šoli v Sp. Šiški. Poroča brat dr. Mikš.

u— **Knjižnica društva »Treznost«** v Ljubljani najvjudneje vabi k informativnemu predavanju, ki se vršilo danes ob 19.30 uri v meščanski šoli v Sp. Šiški. Poroča brat dr. Mikš.

u— **Preporočila in Preporočila!** Danes v soboto, se bo vršilo ob 5. popoldne 13. redno predavanje. Predava g. prof. Jeras o temi: »Francija in Francozi«. Udeležba je za vse člane obvezna. — Odbor K. Z. O.

u— **Prodaja čevljev po ameriškem sistemu.** Velike ameriške tvornice čevljev nudijo svojim odjemalcem potom lastnih prodajalnih dvakrat v letu, to je v mesecu februarju in v jeseni izredno priliko da si občinstvo nabavi čevlje po znižani ceni. Temu zgledu sledi naša tovarna Peter Kozina in Ko. Tržič, ki od 1. do 15. februarja prodaja veliko množico vsakovrstnih čevljev po znatno znižani ceni. Cenj. občinstvo naj se o tem prepriča v izložbah na Aleksandrovi cesti in Bregu 20.

u— **Slikam maske** v soboto, nedeljo in terek do 10. ure zvečer. V teh dneh imajo maske znaten poudar. Veljčan Bešter, Ljubljana, Aleksandrova cesta 5.

u— **Na današnjem zabavnem večeru »Grafike«** v Kazini se bo plesalo in pelo do zore. Dostojne maske dobrodošle! Začetek ob 8.

u— **Priporočalo se dobra stajerska vina.** bela in rdeča. Din 10, 12, 15 litr. Čez ulico in tudi za domače prireditve v malih sodč kih ali velikih steklenicah. Poskusi se lahko v kleti. Grajska klet, Mestni trg 13, v Ljubljani.

Iz Maribora

a— **Poslovilna večera gen. konzulu dr. Benešu.** Jugoslovansko-čehoslovski lizi v Ljubljani in Mariboru se pripravljata skupno z drugimi narodnimi korporacijami na častno proslavo poslovilnega večera svojemu najboljšemu prijatelju in sotrudniku g. generalnemu konzulu ČSR dr. Otokarju Benešu, ki odide s 1. marcem na novo službeno mesto zunanega ministrstva v Prago. V Mariboru se vrši ta poslovilni večer, ki ga pripravlja Jugosl.-čehosl. liga skupno s Čehskim klubom, prihodno soboto dne 20. t. m. v Narodnem domu. V Ljubljani pa so se združile JČLJ, JSS in veljaška godba, ki prirede poslovilni večer dne 24. februarja v Unioni, prej pa ima liga v Kazini izredni občini zbor. Mariborska liga ima ob tem poslovilnem večeru, h kateremu se sigurno pripelje g. generalni konzul in tudi predsednik dr. Pivko iz Beograda, tudi svoj letni občni zbor in kratko predavanje g. R. Pustoslavca o pohodu čehskih legij skozi Sibirijo in Rusijo s skopiranimi slikami. Vabilen je vsak prijatelj Jugosl.-čehoslovanskega zblizevanja.

a— **Lep uspeh Protituberkulozne lige.** Se. le pred par dnevi je mariborska protituberkulozna liga stopila pred javnost s prošnjo za darove v svrhu zgraditve prostoračne lope za bolne na pljučih, a že pripevki prvih dni so podjete popolnoma zasigurali. Skoral ves potrebni material razen nekaj lesa je že zbran. Darovali so: »Pečkarna Pačje 1 vagon, »Pečkarna Stebrenner Pragersko 2 vagona, »Pečkarna Laftersbergu 1 vagon rdeče opke; čerška tovarena papirja je darovala 70 m² strešne lepence, kar zadostuje za pokritje ce-

le strehe. Nadalje so darovali, tvrdka Obrar, dr. Orosel, dr. Reiser razen obdelan in neobdelan les, železnica Kuchar pa 100 kg žebelj. Tudi na denarnih prispevkih je liga sprejela že nad 4000 Din. Med drugimi je darovalo vodstvo tukajšnjega Apokolina 1000 Din. Ker se je s tem nabrala akcija šele pričela, ni dvoma, da bo lahko liga že v najkrajšem času svoj načrt docela uresničila.

a— **K razdelitvi kulturnih nagrad občinskega odbora v Mariboru.** Iz krogov pevškega društva »Drava« smo prešli in priobčujemo: Pri sestavi letošnjega proračuna so se mestni očetje še precej izdatno spomnili tudi kulturnih društev. Edino agilno društvo »Drava« tega spomina ni bilo vredno. Kaj je bilo temu vzrok, nismo mogli izvedeti. Vsakemu pa je znano, da se je »Drava« s svojim pevskim zborom in godbo v tem 6 let razvila v močno društvo, ki z vsjo resnobo stremi za svojim glasbenim ciljem, poleg tega pa vrši tih, a važno narodno delo med železničarji. Kadar je bilo potreba nastopiti pri narodnih prireditvah, se je vse obračalo edino na »Dravo«. In »Drava« se je vedno odzvala s pravo požrtvovalnostjo. »Drava« je edino društvo v Mariboru, ki si je nabavilo dragoceno harfo, da jo more imeti glasbeni svet na razpolago. Harfa pa še vedno ni plačana. Društvo se mora boriti z materialnimi težavami in je podpore skrajno potrebno. Posledica preziranja bo samo ta, da se »Drava« glede na svoje gmotne razmere v bodoče ne bo mogla tako pogosto odzivati narodnim pozivom, kar zahtevalo tudi taki nastopi precejšnje izdatke. Ta pripomba naj služi že sedaj narodnim krogom v opravičilo.

a— **Razprava proti Stjepanu Radiću.** Razprava proti ministru prosvete St. Radiću na tožbo univerzitetnih profesorjev v Subotici, ki so se čutili užajene radi svoječasne Radičevega govora v Mariboru, je razpisana pri okrožnem sodišču za 3. marca. Za razpravo vlada v javnosti veliko zanimanje.

a— **Otroška kostumna prireditev.** ki jo je priredilo mariborsko žensko društvo včeraj popoldne v veliki Götzovi dvorani, je izpadla najslabše. Slabo deževno vreme, ki je letos iznenadil prihod prince Karnevala, je nekoliko škodovalo obisku. Kljub temu je bila dvorana polna zlatih mladine. Program prireditve, ki ga je omislila profesorica plesa Večnikova, je bil povsem posrečen. Vozno izvedena organizacija je bila v večjih rokah učitelja gosp. Dimnika. Največjo pozornost je vzbudila iz obširnega in zanimivega programa kmeč. ka svatba malega kmečkega para, žena Dušana Dimnikovega in neveste Marčenke Pinterjeve. Velik aplavz je povzročila tudi mala balerina Schönfeldova s svojimi dobro izvajanimi plesi. Tudi veliki bojni ladji se mladež ni mogla dovolj načuditi. Prireditev, vzorno z zanimivim programom izvedena, je povzročila med številno mladostjo in krasnimi skupinami mask najmlajših verjetno veselo razigranost in bo sigurno ostala kot mladinski korzo otvoritve pustnih prireditev. Med drugimi so posetili maskrado malčkov veliki župan dr. Pirkmajer s soprogom, podžupan dr. Lipold, svetniški referent dr. Poljanec, izmed dam tudi g. Majstrova, soproga generala Kostića in dr. Lipoldova. Prireditev je — upamo — prinesla tudi lep znesek k skladu za žensko bolnico.

a— **Morske ribe na mariborskem trgu.** Včeraj so se na mariborskem trgu po daljšem odmoru zopet pojavile morske ribe. Kakor smo izvedeli, jih bo nudila neka tuja kalnja trdka po dvakrat na teden. Cene so razmeroma nizke. V pretežni večini zastopane sardele in sipe, Kg stane 30 do 50 Din.

a— **Požar v Pohorju pri Mariboru.** V četrtek zvečer okrog 7, ure je izbruhnil pri posestniku Ivanu Stepančiču v Pohorju pri Mariboru požar. K sreči so ogenj takoj opazili ter poklicali gasilce, ki so pod vodstvom poveljnika Ribiča požar kmalu ugasili ter tako posestnika rešili večje škode. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

a— **Umazana konkurenca.** Trgovski gremij se je že ponovno pritoževal, da prihajajo iz Avstrije razni potniki, ki pa ne izkazujejo trgovcev, ampak prodajajo blago, ki ga pri zavaritvenju označijo kot »vzorci«, direktno zasebnim strankam. S tem so seveda domači trgovci občutno oskodovali, občinstvo pa največkrat ogoljufano. Taki potniki namreč navadno razpečavajo manjvredno blago, ki ga solidni trgovci odklanjajo. Včeraj je prišla policija zopet dva taka tika ter ju izročila sodščini. Občinstvo ponovno opozarjamo, naj v lastno korist take potniške odklanja ter jih prijavi pristojni oblasti.

a— **Neveljavni bankovci.** V Mariboru in okolici so se v zadnji dneh pojavili v prometu stari srbski 20-dinarski bankovci, ki so precej podobni našim 100dinarskim, a so seveda že davno razveljavljeni. Domneva se, da jih kak nepridiprav z goljufivim namenom razpečava. Zgodilo se je že par slučajev, da so jih razni ljudje sprejeli za 100dinarske ter bili seveda pri tem občutno ogoljufani. Občinstvo naj bo radi tega pozorno, morebitne razpečevalce takih bankovcev pa je treba takoj prijaviti policiji.

a— **Prireditve gasilnega društva.** Za nocoj je napovedalo gasilno društvo svoj pustni kabaret, ki se je imel vršiti v Götzovi dvorani. Obširni program obsega skoro izključno nemške točke, kakor: petje, deklaracije in tri enodejanke. Le tri točke bi imel predvajati član narodnega gledališča g. Rasberger, a še to se samo prevod iz nemščine. Zato pa so bili najeti trije igralci iz Grada. Zato pa so bili najeti trije proti postopanju gasilnega društva je policija sedaj prepovedala nastop nemških igralcev.

? Izza kulisa Berlina ?

»Cvetličarka iz Potsdamskega trga«, pride v kino »Dvor«

Cvetličarka iz Potsdamskega trga
bo filmska senzacija Ljubljane.
Pride v kino »Dvor«

Pridem kmalu v kino IDEAL!
Pariški ounjfar

Naši onstran granic

— O prošlosti Pistentija naveda «Goriška Straža» zanimive podatke. Pistenti je fašistični poslanec. To je slabo vzgojeni in površno izobražen mlad človek, ki je mogel samo v zmešanih fašističnih časih priti do mesta prefekta in voditelja furlanskega fašizma. Oblast mu je šla v glavo, smatral je za velikega moža in tako se je prišel izkazovati s svojo močjo zlasti nad «drugorodci». Pistenti je že po svoji naravi nasilen človek in pristopen je vplivu premožnejših elementov. Vdal se je kapitalistom v Vidmu in jim hotel pomagati pri njihovem stremeljenju po zavladanju nad gorjsko deželo. Sovražil je ta človek iz vsega srca Slovence in se del na vso silo ukvarjal. Strela na Krnu mu je dala povod za surovo divjanje proti Slovincem. Gorici je napravil ogromno škodo. Precej njegove zasluge je, da je danes tako občutno ponižana pred Vidmom. Ta človek ima na vesti tudi nasilje, izvršeno pri zadnjih volitvah nad Slovincem Antonom Stancarjem. Pomagal mu je takrat podprefekt Nicolotti. Pistenti je tudi osnoval slovenske fašiste in se jim jimi grozovito blamiral. Ta človek je sedaj viden v stran od fašistov samih. Njegova doba pomeni najhuje preganjanje slovenskega življa na Goriškem.

— Kraškovo-pivovod. Pri razpravljanju o kraškovo-pivovodnem vodovodu v Gorici se je od slovenske strani zahtevalo, da naj se s pomočjo države vsaj velikega potnega delo, ker so vodovodi v deželi tudi državnega pomena. Reši naj se vodovodno vprašanje cele Julijske Krajine. Nudi se prilika, da se zgradijo potrebni vodovodi za Gorisko, Trst in Istro.

— Iz Stresmannovega govora. Italija se je morala početi z vprašanjem narodnih manjšin, kajti tudi ona ima italijanske manjšine v drugih državah in deželah. Italija je na primer polagal veliko važnost na to, da je Jugoslavija z odlokom 24. decembra 1923. rešila vprašanje svojih manjšin. Jugoslavija je dala Italijanom pravico, da gojijo svoj jezik, da se shajajo in ustanav-

ljajo društva. Tako politiko je Italija zahtevala za italijansko manjšino v Jugoslaviji in na isti podlagi bi bila morala uravnati tudi svojo lastno politiko do južnih Tirolcev — in do Jugoslovenov v Primorju v prvi vrsti, dostavljamo mi.

— Iz Postojne. Nekaj uradnik s tukajšnje postaje je premeščen, povsem nepričakovano, v Sardinijo. Bil je član dramatičnega in tamburaškega društva. Čuje se, da bodo premeščeni še vsi ostali slovenski uradniki iz Postojne. Na meji imajo sedaj mnogo opravka in pridno pazijo, da bi ne prišlo čez mejo kako «Jutro». Strah pred resnico!

— Šahovski turnir se vrši v Gorici. Udeležuje se ga okoli 40 Italijanov in tudi trije Slovenci: sodni svetnik Mašera, oskrbnik Trpin in trgovec Jos. Kerševani. Turnir se vrši v kavarni Garibaldi (Corso).

— Podošateski iščejo. Nekaj časa se je raztrgalo, da bodo «podošateski» po slovenskih občinah sami Italijani, kdo ve odkod. Pozneje smo čuli od merodajnih oseb, da se bo vlada ozirala tudi na domačine in iz izvajanja notranjega ministra v parlamentu je sledilo, da bodo prihajali najprej v poštev občanji in ako med njimi ne bo za to sposobnih mož, bo imenovan kdo drugi. Gotovega pa ni nič. Sedaj čujemo iz dežele ležerljivosti to zanimivost, da hodijo po slovenskih občinah orožniki okoli in izprašujejo, kdo bi bil mož na mestu, da prevzame funkcijo «podošateski»? Baže je dobila oblast še več prošelj s strani oseb, ki iščejo v «podošateski» službi bažo, kar hoče vlada po svojem zakonu izločiti iz nje. To bodo kolobocije s «podošateski». Kam bo zabredlo občinsko gospodarstvo?

— Doprniški kip so odkrili slovenskemu zdravniku dr. Juriju Nikoliču (Nicolich) v veči bolnici kraljice Helene v Trstu, kjer je deloval uspešno dolgo časa. Pri slavnosti je bila velika italijanska zastava, mnogo je bilo italijanskih frakov in župan dr. Pittace je prosiljal Nikoliča kot velikega Italijana.

Iz Celja

— Porota v Celju. Letošnje prvo zasedanje porotnega sodišča v Celju se bo vršilo 1. marca 1926. Porotniki so že izrečeni.

— Volitve v Delavsko zbornico so povzročile precej agitacije tudi v Celju. Posebno klerikalci so se trudili, da poberejo nerazodanih volilcev kolikor mogoče mnogo glasovnic. V to svrhu so mobilizirali svoje Marijine device, katerim je baže govoril neki celjski govornik tako lepo, da celo židofinci ne znajo tako lepo povedati. Pripetli so se slučajni, da je sfantazirana garda trgala glasovnice ali pa prisilila posamezne služkinje, da sploh niso šle volit, ali pa so morale izročiti glasovnice «zanemljivim» rokam. Razumljivo je, da vlada radi želja volitev tudi med celjskimi klerikalci velika potrošnja in to tem bolj, ker se jim je pred volitvami obetala popolna zmaga.

— Deputacija celjskih radikalov v Beograd. Iz Celja nam poročajo: Tu dni se je odpravila iz Celja v Beograd deputacija odličnih celjskih radikalov, da predložijo pri svoji partiji razne pritožbe in zahteve. Predvsem nameravajo dobiti navodila, kako bi mogli dvigniti število somišljenikov, kar je z ozirom na pomnožitev občinskih odbornikov nujno potrebno. Deputacija ima tudi nalogo, da končno reši nekatera važna gospodarska vprašanja. Po mestu se govori, da podpiše vojni minister pri tej priliki poročbo glede celjskih vojaških objektov. Deputacija upa tudi, da bo ministru za socialno politiko pridobila za velkopotezno akcijo za zidanje stanovanjskih hiš. Je baže mnogo izgleda, da dabi ravno Celje prvo velike subvencije, odnosno vsaj brezobrobnosti kredit. Ministrstvo gradjevine bo baže pridobilo, da se začnejo regulirati Savinja in njeni celjski pritoki. Končno hoče deputacija pridobiti glavno vodstvo NRS za Celje, da se v Celju, kot edinem mestu, kjer imajo radikalni mandati, ustanovi velik radikalni dnevnik. Za ime se še ne ve. Radikalni pripovedujejo, da se bo deputacija vrnila šele, kadar v vseh navedenih vprašanjih doseže popoln uspeh. Zato je dan njenega povratka še zelo negotov.

— Ljudska univerza. G. profesor Orožen bo predaval na Ljudski univerzi v ponedeljek dne 15. t. m. o Janu Žitki. Je to nadaljevanje prvega predavanja minuli ponedeljke. Predavanje se začne ob 8. zvečer.

— Radio v Celju. V sredo so poslušali celjski radioamaterji prvič slovenske pesmi, katere je proizvajala radiostanica v Brnu. Tudi Ljubljana bi nam lahko nudila tak užitek. Saj slišimo veliko lepega iz oddajenih krajev, vendar bi rajši imeli kaj domačega, kar razveseli dušo in srce.

— Na naslov mestne in okoliške občine. Celje se smatra za letoviško mesto. Res prideleci precej tučev, katerim se je zlasti okolica priljubila. Tučji pustjo seveda precej denarja, tako v mestu, kot v bližnji okolici. Da pa bo dotok tučev še večji, sta dolžni obe občini, da vzdržujeta svoje ceste in pota v najboljšem stanju; zlasti ona, ki so namenjena sprehajalcem. Eden najlepših sprehodov je pač ob desnem bregu Savinje skozi park in Lise do Petričkovega marofa. In ravno ta cesta je v

najslabšem stanju. Dolžnost mestne in okoliške občine je, da nemudoma popravita to cesto, vsaj iz človekoljubnega stališča, če ne drugače.

Iz Trbovelj

— Rudarsko glavarstvo je storilo vse potrebne korake, da se bodo sprejeli pri Dukiču v delo reducirani delavci, mesto delavcev iz najbolj oddaljenih krajev. Na ta način bo reducirancem vsaj nekoliko pomagano, najbolj važno pa je, da ne bodo zgubili svojih let pri Bratovski skladiščni. Na intervencijo pri TPD, je ta odgovorila rudarskemu glavarstvu približno tako kot trboveljski občini, namreč, da se bodo redukcije še nadalje vršile iz gospodarskih razlogov, dokler ne bo premagana kriza.

— Stiričesetletnica zvestega službovanja pri rudniku v Hrastniku praznujejo letos sledeči rudarji: Ivan Kavzar, poduradnik, Martin Kozar, Jakob Lamper, Jurij Šibila, Pavel Slokan in Maks Hercog, vsi kopati. Ravnanstvo v Hrastniku jih je že lanko leto predlagalo v odlikovanje. Prav to dni je došlo od notranjega ministrstva, da je odstopilo akt s predlogom za odlikovanje s srebrno svetinjo ministrstvu za šume in rude.

— Okrajna zastava odsek za podporo je razdelil na svoji zadnji soji znatne podpore kmetijskim področjem, nadaljevalnim šolam, ljudskim knjižnicam, dijaškim kuhinjam in še raznim drugim ustanovam. Vendar pa bo o njih končno sklepala še plenarna seja, ki bo v kratkem sklicana.

— Jubilej dela praznuje letos g. Franc Franchetti, občinski redar, ki služi kot tak že 25 let. G. Franchetti je eden najbolj priljubljenih občinskih redarjev v Trbovljah. Veliko bolj kot redar je znan kot vnet čebelar, ki se v svojih prostih urah zvesto druži s svojimi čebelicami.

— Konzorcij Narodnega doma v Hrastniku predvaja zelo posrečeno izbrane filme. Koncem februarja pridejo na vrsto «Nibelung», umetniški film prvega reda, ki je povsod že velike uspehe.

— V bolnici Bratovske skladišnice v Hrastniku so imeli del časa pred otvoritvijo nove bolnice v Trbovljah dvojce vrst višinskih solne; pred meseci so prešli še svetiljko za obešanje več oseb naenkrat. Uspehi zdravljenja z višinskim solnom so naravnost presenetljivi. Dnevno se ga poslužuje okoli 20 oseb. Bratovska skladišnica skrbi, odkar ji tačujeje ravnatelj g. Drole in je vodja bolnice zdravnik dr. Kumar, zelo vneto za svoje člane.

Iz Ptuj

— Licencovanje in premojanje plemenskih bikov za ptujski okraj se bo vršilo dne 8. marca za levi in 9. marca za desni breg Drave, v Ptuj na sejmšču s pričetkom ob 8. zjutraj. Za premojanje so določene sledeče premije: a) državne 3 po 500 Din in 7 po 400 Din; b) okrajne 10 po 300 Din in 10 po 200 Din. Plača se tudi prigori. Premovali se bodi biki priznanih pasem in sicer: pingavske, pomurske in marjedvorske. — Prigristi se morajo vsi biki od 15 mesecev starosti.

— Dominikanska vojašnica v Ptuj je zopet na razpolago. Kakor znano, je pridobil to vojašnico od vojnega erarja neki konzorcij v Beogradu, ki jo je nameraval preurediti v tekstilno tovarno. Industrijska kriza, ki vlada pri nas in pa mogoče tudi odpor sedanja sistema proti ustanavljanju tovarn na severni meji naše države, sta žalobno projekt za vedno pokopala. Nastane ponovno vprašanje, kako se naj obirna in trdno

zidana stara vojašnica koristno uporabi. Da bi se bivšega dominikanskega samostana zopet polastili menih, gotovo ni želeli, ker imamo že sedaj v tem kraju dovolj konkurence med kapucini in minoriti. Spravila se je misel, da bi mestna občina pridobila poslopje in ga adaptirala za zasebna stanovanja. Ptujski Slovenci potrebujejo nujno za svoje prireditve velike dvorane. Do sedaj smo navezani še vedno na nemški Društveni dom. Sokol potrebuje svojo telovadnico, Muzejsko društvo nima dostojnih prostorov za svoje zbirke. Za vse to bi bilo v dominikanski kasarni prostora dovolj, primanjkuje nam samo denarja.

— Veliki vinski sejem v Ptuj se priredi pod vodstvom «Vinarice» tekem meseca maja. Do takrat bodo nova vina že popolnoma dozorela, vinski trgovci bodo pričneli za novim nakupom in bo z nameravano prireditvijo posebno ustreženo vinorejcem cele mariborske oblasti, ki radi slabega povpraševanja do sedaj še niso mogli prodati svojega pridelka.

— Živinorejsko posvetovanje se bo vršilo v Ptuj dne 25. t. m. v mestni dvorani ob 10. dopoldne. Posvetovanje je sklical okrajni zastop ptujski ter povabil oblasti, občine in živinorejce. — Na zborovanju določijo se smernice za izboljšanje živinoreje v ptujskem okraju, ki je vsled vojnih razmer padla na zelo nizko stopnjo. Okraj je obdan od vseh strani z govejo živino različnih pasem, zato mora zavzeti primerno stališče, da prizna samo gotove in najboljše za svoj okraj.

— Izboljšanje avtozvezze med Mariborom in Ptujem. Kakor se nam poroča, bo v kratkem med Mariborom in Ptujem tudi nočna avtozveza, tako da bo Ptujčanom omogočeno, da poselejo gledališke predstave v Mariboru in druge predstave.

Sport

Mednarodne vojaške smuške tekme v Tatri

Mednarodne vojaške smuške tekme na Slovaškem, katerih so se udeležili tudi naši vojak, so precej trpele vsled neugodnih snežnih razmer. Radi tega se tekmovalci tudi niso vršili na prvotno določeni progi. Jurija je bila sestavljena nastopno: Predsednik min. svetnik Havel, njegov namestnik polkovnik Kupička, za mednarodna tekmovalca polkovnik Schweitzgath (Francija), major Zientkiewicz (Poljska) ter dr. Kmet (Jugoslavija), nadalje kot prisodniki majora Sucharda in Hurška ter štabna kapetana dr. Brauner in Frigal.

V ponedeljek ob 10. uri dopoldne se je pričel distančni tek českoslovaške vojske. Ob istem času so startali tekmovalci za mednarodno tekmovalce, vsled česar se je zbralo na startu 78 tekmovalcev, od katerih je prišlo na cilj 72. Ker so bile snežne razmere slabe, so mora reči, da so doseženi rezultati pravi ugodi.

Mednarodnega tekmovalca na 17 km so se udeležili tekmovalci Francije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije in Českoslovaške. Rezultati so bili nastopni: 1. Nemecky (Českoslovaška) 1:18.12, 2. Krzeptowski (Poljska) 1:18.50, 3. Wende (Českoslovaška), 4. Müchbrunn (Poljska) 1:21.16, 5. Prochazka (Českoslovaška) 1:23.11, 6. Purkert (Českoslovaška) 1:24.01. Sledili so Rog (Poljska), Prat (Francija) Rucarcanu (Rumunija), Klavara (Jugoslavija), Pascu (Rumunija), Kvasnica (Poljska), Gruičič (Jugoslavija).

Od vsake države so startali po štirje tekmovalci. Za našo državo so nastopili Gruičič, Klavara, Popović in Aleksić. Od naših tekmovalcev je prišel kot prvi na cilj Klavara v času 1:53.43. 14. mesto je zasedel Gruičič v 1:57.22, Popović na 16. mestu je rabil 1:59.59, Aleksić na 18. mestu pa 1:44.10

Nedeljske nogometne prireditve

Kakor znano se jesenska nogom. prven. sezona vsled slabega vremena ni mogla začeti, kar se vsled tega nadaljuje tekme v nedeljo dne 14. t. m. Ob tej priliki se bo odigrala prv. tekma med ASK. Primorje in ZSK. Hermes. Tekme med navedenima kluboma so vedno zanimive, saj je znano, da zmorejše šuškarji predvsi ne samo lepo igrati, temveč tudi, da se znajo braniti ter so v defenzivnem oziru med prvimi našimi nogometaši. ASK. Primorje pa je v tehničnem oziru precej napredovalo.

Poleg te tekme se bo odigrala še prv. tekma med rezervama SK. Ilirije in ZSK. Hermes ter pokalna med SK. Jadranom in SK. Svoboda. Tekme se odigrajo v sledečem redu: Ponedeljek ob 10.30 na igrišču SK. Ilirije: Ilirija rez. : Hermes rez., dopoldne na igrišču Primorja pa prv. tekma ASK. Primorje : ZSK. Hermes ob 15. uri ter kot pred tekma za zimski pokal ob 13.50 Jadran : Svoboda.

— Iz sekcije ZNS. (Službeno.) Za tekme 14. t. m. se delegirajo: Igrišče Ilirije 10.30 Ilirija rez. : Hermes rez. g. Ahčan; ob 14. Jadran : Svoboda g. Možina. — Igrišče Primorja ob 15.30 Primorje : Hermes g. Hus. Pokalne tekme niso opreščene sodniških taks. — Tajnik.

— S. K. Jadran. Sestanek I. moštva in rezerve v soboto ob 7. uri pri Mraku. Ker je vržen, prosim točno in vsi. — Načelnik.

— SK. Ilirija. (Lahkotletska sekcija.) V nedeljo 14. t. m. ob 10. cross country trening. Zbirališče v garderobi na drsališču. — Udeležba sigurna. — Načelnik.

— S. K. Celje. V nedeljo, dne 14. t. m. ob treh dopoldne bo ob vsakem vremenu sestanek vseh nogometašev na Glaziji. Udeležba obvezna.

— S. K. Ilirija nogometni trening danes, v soboto ob 17. uri za rezervno in juniorsko skupino. Obenem važen sestanek rezerve. Polnoštevilno! — Načelnik.

— G. Družavčič, ki je bil izvoljen za kapetana ZNP, je odklonil to izvolitev.

Vremensko poročilo od 12. t. m.

Kranjska gora ob 7. zjutraj. Temperatura + 3 stop. C, barometer pada, nebo jasno, rahla megla; sneg prišči, saninec neugoden. Bohinjska Bistrica ob 7. zjutraj. Temperatura + 4 stop. C, megla in dež; zimski sport nemogoč.

Napoleon

maršal Francije, princesse, d. orniki, oficirji, vojskovodje. Madame Sans Gene uride v kino «Dvor».

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza. (12. t. m.) zaradi pravoslavne praznika ni poslovala. Svinjski sejem v Mariboru. (12. t. m.) Dogon 67 svinj. Povpraševanje je bilo precejšnje. Prodanih je bilo skupno 52 komadov. Povprečne cene so bile: prasci 5—6 tednov stari 150—200, 7—9 tednov 225—250 3 do 4 mesece 350—380, 5—7 mesecev 400—480, 8—10 mesecev 550—650. 1 leto stari 1500—1700 Din. Cene so ostale od zadnjega sejma večinoma neizpremenjene, le za boljše blago so nekoliko poskočile. Kg žive teže so plačevali po 10.50—12.50, kg mrtve teže pa po 15—17 Din.

Dunaški živalski sejem (11. t. m. Goveda: 301 kom.; od tega iz Jugoslavije 40. Prosti klub slabemu dozonu mlačen. Prosti pondeljki so se volli pocenili za 5 grošev pri kg. Biki so tendirali nespremenjeno. Za kg žive teže notirajo: volli 1.05—1.70, bikli 1.10—1.55 krave 1—1.40, slaba živina 0.60—1 šiling. — Svinje: Dogon 1428 komadov. Ob mirnem prometu so se pocenile de bele svinje za 5 in mesne za 5 do 10 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: debele svinje 1.80—2.15, mesne 1.95—2.40 šilinga.

Dunaška borza za kmetijske proizvode. (11. t. m.) Valovanje cen na ameriških borzah je na dnevnem redu. Na čičaškem tržišču je nastal nenaden preohrat tendence pšenični in rženi tečaj so padli do okrog 5 centov. Ta mlačna poročila so precej uplivala na dunaško tržišče, kjer je nastopilo silno nerazpoloženje. Niti znižane cene niso mogle popraviti nerazpoloženja za nakupovanje. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 39.50—40, madžarska potiska 44—46.50; rž: domača 26.75—27.25; turščica: 20.25—21.25; oves: domači 28.29, madžarski 28—29.

— Osnovanje mednarodnega trgovskega komiteja. Zveza narodov pripravlja veliko mednarodno konferenco o gospodarsko-financijskih vprašanjih. L. 1926. se je vršila pri va takšna gospodarska konferenca in rezultati so bili povojni. Zato se je Mednarodna trgovska zbornica odločila, da obrazuje sedaj mednarodni komitej za proučevanje vprašanj, ki jih je treba rešiti. Od naših zbornic se je zahtevalo, da določijo pet članov, ki nas bodo zastopali v tem komiteju. Predvsem se imajo proučiti ovire mednarodnega trgovskega prometa in carinska vprašanja.

— Poštnoekovni promet v decembru 1925. Poštna hranilnica izkazuje koncem decembra 1925. naslednje stanje: v Beogradu 1610 čekovnih računov, v Sarajevu 2619, v Ljubljani 4208, v Zagrebu 4022. Od začetak leta je bilo na novo odprtih računov: v Beogradu 597, v Sarajevu 42, v Ljubljani 210 in v Zagrebu 304. Celokupni promet je znašal: število vplačil 430.680 v znesku 1690.15 milijona Din, število izplačil pa 170 tisoč 849 v znesku 1716.67 milijona Din. Skupaj izplačil in vplačil 601.529 v znesku 3406.82 milijona Din. Od tega brez gotovini za 1526.83 milijona Din ali 44.81%.

— Znižanje delavskih plač pripravljajo. Po časopisnih vesteh se med industriji sprito velike industrijske krize pripravljajo znižanje delavskih plač, da bi se tako odpomoglo krizi. Ne vemo, ali je vest resnična, nedvomno pa je, da bi tak poskus vzbudil odločen odpor s strani prizadetih, kajti jasno je, da sprito današnje dražnje naše delavstvo, ročno kot duševno, s svojimi plačami večinoma le življati bedno življenje. O znižanju plač ne more biti govora ker niti sedanje plače povprečno ne zadostujejo za človeka vredno življenje. Industr. kriza se na račun revežev ne rešuje, ampak treba poljskati druge poti, in ta je v pravilni gospodarski politiki naše vlade.

— Položaj na celjskem trgu. Bližanje pomladi se čuti tudi na celjskem trgu, ki po kazuje precejšnjo izbiro zelenjave. Tudi cene so primerne. Jajca, katerih je mnogo na trgu, so se znatno pocenila in se dobi komad po 1.25 Din. Upajmo, da bo ta pocenitev napredovala.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprotoma do 16. t. m. ponudbe za dobavo 700 litrov denaturiranega spirita: do 19. t. m. za dobavo zaves, zastav, odej in žimnic; do 23. t. m. za dobavo usnja; do 26. t. m. za dobavo 16.000 kg portland skega cementa ter za dobavo potrebnih za litografijo. Pogoj na vlogi pri ekonomskem odelenu te direkcije. — Direkcija državnih rudnika v Kakanju sprotoma do 20. t. m. ponudbe za dobavo 1 vagona (12 m³) bukovega lesa. Direkcija državnega rudnika in v Brezi sprotoma do 10. marca ponudbe za dobavo 30 komadov stolov iz upognjene ga ali rezanega lesa ter za dobavo 1 tračne žage za rezanje lesa (Bandsäge). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije 10. marca pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave železnih sodov, kislinskih steklenic in razne ambalaze: 11. marca pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 52.450 kg železnih žebrijev; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega usnjenega materijala; 12. marca pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 3388 ton premoga. — Predmetni oglašili so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vlogi.

— Velesejem britanske industrije se bo vršil letos v Londonu in Birminghamu od 15. do 26. t. m. Pozivnice, na podlagi katerih izdale angleški konzulat v Zagrebu posetnikom velesejma brezplačni vizum, dobijo zainteresirani v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani med uradnimi urami.

— Velesejem v Solunu. Mednarodni velesejem v Solunu se bo vršil od 15. do 31. ma ja t. l. Prospekte in prijavnice za udeležbo razstavilalec dobilo zainteresirani v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Pred carinskim povišanjem v Rumuniji. Časopisje poroča, da namerava rumunska vlada z veljavnostjo od 1. marca močno povišati tekušne carine, baže do 100%.

— Gradba trgovinskih ladij v Janskem t. m. «Lloydov Register» objavlja statistiko trgovinskih ladij, ki so prišle v promet leta 1925. Bilo jih je 855 s skupno tonažo 2 milijona 193.404 ton. Po tonaži je prišlo največ teh ladij v promet v Veliki Britaniji in Irski (1.08 milijona ton); potem sledijo Nemčija (0.41 milijona ton); Italija 0.14 milijona ton; Zedinjene države (0.13 milijona ton). Nizozemska, Francija, Danska, Japon ska in druge države.

Borze

12. februarja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklenah končniški zaključki.) Vrednote: investicijsko 76.5 —78. Vojaška škoda 219—282, zastavni Kranjske 20—22, komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 200—0, Merkantila 100—101, (101) Prastedlo 967—973, Slavenska 49—40, Kre diti 175—185, Stroine 0—125, Trbovlje 368 —385, Vevče 110—0, Stavna 90—100, Še šir 15—120. — Blago: les: hrastove, suhe, zdrave, meterske cepanice, fco vag. Postojna 30 vagonov 20.50—21, (20.50); bukova drva, suha, meterska, fco vag. Postoj na tranz. 0—25; bukovi železniški pragovi: 2.51 m dolž., 13×23×13, 0—28, 2.45 m dolž., 12½×22×12½, fco vag. nakl. post. 0—24; lipovi hlodi od 2 m napr., od 30 cm napr., la, sveži, fco vag. nakl. post. 400—0; topolovi hlodi od 2 m napr., od 30 cm napr., la, sveži, fco vag. nakl. post. 300—0; jese novi hlodi od 3 m napr., stol., 10% od 2—2.90 m od 30 cm napr., z 15% od 25—29 cm, pretežno prvi hodi rivega srca, fco vag. n. p. 0—550; tram, monte po noti, fco vag. nakl. post. 240—0; hrastovi plohi, neobrobjeni, 90, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., fco vag. Postojna tranz. 1350—1150; poljski pridelki: pšenica: baška, fco nakl. post. 0—295, sremška, fco vag. nakl. post. 0—290; turščica: času primerno suha, fco sremška postaja 121, času prim., suha, fco ban. post. 0—118, inzulanka, več kot času primerno suha, fco vag. medijem, post. 0—167.50, um. sušena, fco vag. baška postaja 0—142, umetno sušena, fco Postojna tranz. 0—182.50; jechmen: 62 kg, fco vag. baška po staja 0—155, pomlad. pivovar., 66.67 kg, par. Ljubljana 0—260; oves rešetani, fco slav. postaja 0—190; ajda domača, fco vag. prekm. postaja 0—260; rž: domača, fco vag. prekm. post. 0—210, 71/72 kg, par. Ljubljana 0—220; proso: rumeno, fco vag. prekm. postaja 0—210, rumeno medijem, fco Ljubljana 0—220; otrobi drobnj, pšenčni, fco vag. nakl. post. Vinkovci 0—115, par. Ljubljana 0—140; ječme, zlatorumen, fco vag. dol. post. 250—0; konoplja v steblih, fco vag. slav. post. 0—90; cement nespremenjen.

ZAGREB. Nekoliko večji promet pri banč nih papirih je bil v Eskomptu in Jug. Tečaj so obdržali včerajšnje višine. Voja škoda, promptna, se je začela trgovati po 280, končala je pri 279. Za ultimo t. m. se je začela z 275, a končala pri 277. Promet je bil nekoliko večji. — Din ar je v Curim dalje popustil. Od ostalih deviz beležijo padec za 0.5—1 točko devize na Italijo, London, Newyork, rago in Pariz. Na zagrebškem tržišču je tendenca dalje čvrsta in so posamezne devize poskočile. Narodna banka je intervenirala na vsej črti. Skupni promet je znašal 7.2 milijona dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam 2277—2287, Dunaj 799.7—803.7, Berlin 1354.5—1368.5, Bruselj 237.67—239.67, Italija izplačilo 238.91 230.11, ček 221.52 in pol — 239.65 in pol, London izplačilo 276.65—277.85, ček 276.57 —277.77, Newyork ček 56.65—57.05, Pariz 211.71—213.71, Pariz 168.32—169.32, ček 0 —168.7, Svica 1095.25—1099.25, ček 1094.75 —1098.75; valute dolar 56.05—56.35; efekti: bančni: Eskomptna 121—122, Juglo 106—105.5, Ljubljanska kreditna 200—0, Obrtna 73—74, Prastedlo 965—970, Slavenska 50—51, Srpska 144—145, Narodna 0—4350; industrijski: Drava, zaključek 205, Sečerana 425—440, Gutmann 300—310, Slavets 150—160, Slavonija 43—46, Trbovlje 375—385, Vevče 112—120; državni: investicijski 77—0, agrarne 44—45, Voja škoda, promptna 278—279, za februar 275—277.

BEograd. Devize: Dunaj 800.5—801, Berlin 1345—1355, Bruselj 259—260, Budim pešta 0.0798—0.0799, Bukarešta 24.5—25, Italija 225.5—229.6, London 277—277.15, Newyork 56.92 in pol — 56.94, Pariz 210—210.5, Praga 168.65168.75, Svica 196.75—196.95.

CURih. Beograd 9.1225, Berlin 123.62, Newyork 519.25, London 25.255, Pariz 19.14 Milan 20.94; Praga 15.375, Budimpešta 0.00727875, Bukarešta 2.23, Sofija 3.70, Dunaj 73.0625.

TRST. Devize: Beograd 43.40—43.

Iz življenja in sveta

Stražna železniška nesreča v predoru

V Oberhofnu poleg Weimarja se je v sredo jutraj ob rani zori pripetila strašna nesreča. V predoru poleg Brandteitnerja, ki je tri kilometre dolg, je bilo zaposlenih več delavcev. Po pravljali so tračnice, ko je naenkrat zapeljal med nje vlak z delavci ter jih šest na mestu usmrtil, več pa težko in lahko ranil.

Delavska kolona je odšla ponoči v predor. Bilo je vsega skupaj osemdeset mož. Delavci so dobili nalog, da morajo izvršiti neka popravila na tirih. Progo so stržili ves ta čas čuvši, ki so vsako pot, ko se je bližal vlak, opozorili delavce, da se je treba umakniti. Proti jutru pa je nastala v predoru gosta megla. Signaliziranje je bilo znatno oteženo. Vzdih v predoru je postal tak, da ni bilo mogoče jasno slišati dogovorjenih klicov. Naenkrat pa se je pojavil vlak, ki je vozil dalje, še ko so delavci stali na tračnicah z orodjem v rokah. Vlakovodja se je šele naknadno zavedel, kaj se godi in je potegnil zavoro, ko je bilo že prepozno. Šest mož, ki so vsi družinski očete, je izgubilo življenje pod neizprosnimi kolesi vlaka, ki je pripeljal na delo novo partijo delavcev. Vlak je seveda takoj poslal po pomoč. Prišla je na mesto nesreče tudi komisija, da preišče, kdo je povzročil nezgodo. Kakor vedno v takih primerih, pa bo najbrže tudi to pot težko dognati prave krivice. Delavci se radi tragičnega dogodka upirajo in nočejo več na delo v tunel, ker se boje, da tudi njih ne zadene slična usoda, ki je skrajšala nit življenja njihovim tovarišem.

Samomor grofice Sera

V četrtek se je v Berlinu zastrupila grofica Gabrijele Sera, mlajša sestra znane gledališke umetnice Marije Orske.

Kazlog? Gabrijele se je po ločitvi od svojega moža, bogatega grofa Seramachieda pred tremi leti posvetila oskrbovanju svoje sestre umetnice. Postala je takorekoč njena gospodinja in impresario v eni osebi, kar pa ji je povzročalo obilo trpljenja. Marija Orska je namreč radi neomejenega uživanja narkotičnih sredstev živčno docela razkrojena in Gabrijele je morala dan za dnem prenašati njene večje sitnosti, ki so včasih prehajale v težko histerijo.

Končno je tudi Gabrijele sama začela uživati morfin in kokain, kar je polagoma tudi njej ruiniralo življenje. Zda se je nahajala v Berlinu s svojo sestro, ki je ravno zadnje dni žela na tamkajšnjem gostovanju nove triume. Nepsredni povod samomora grofice Gabrijele Sera ni znan in ga bržčas tudi njena sestra Marija Orska ne bo hotela pojasniti. Truplo pokojne Gabrijele, ki je slovela kot izredna krasotica, posebno kot blondinka v nasprotju s svojo temnkasto slavno sestro, bo prepečeno na Dunaj, dočim je Marija Orska že odpovedala svoje nadaljnje gostovanje na berlinskem odru.

Aretacija Aleksandra Weisza

Kakor včeraj kratko sporočeno, je bil Aleksander Weisz, glavni urednik dunajskega »Abend«, v četrtek popoldne na zahtevo državnega pravdnika aretiran in izročen deželnemu sodišču I.

Policijsko ravnanje je namreč v četrtek zaključilo preiskavo v aferi »Abenda« ter izročilo akte državnemu pravdniku. Iz njih je razvidno, da je blagajna Kamila Castiglionijska nakazovala redakciji »Abenda« odnosno njegovemu šefu Aleksandru Weiszu večje vsote, ki jih je smatrali kot posledice izsiljevanja potom »Abendove« kampanje proti Castiglionijski. Istotako je Bensdorпова tvornica čokolade, proti kateri je »Der Abend« uprizoril ljuto gonjo, dostavila Aleksandru Weiszu večje vsote denarja.

Ti in še nekateri drugi primeri, ki jih akti preiskave obeležujejo kot zločin izsiljevanja, so podvzivali drž. pravdnika, da je takoj odredil aretacijo. Policijski uradnik je okrog 2. ure popoldne našel Weisza v kavarni Reisenleithner,

kamor je mož redno zahajal. Weisz je ob napovedi aretacije sicer nekoliko prebledel, a se je mirno vdal v svojo usodo ter zaprosil, naj policija o aretaciji obvesti samo njegovega zagovornika dr. Steinerja, nakar se je odpravil v preiskovalni zapor.

Aleksander Weisz, ki je v razmeroma mladih letih (rojen 1884), je dospel na vodilno mesto pri »Abendu«, izkira iz revne židovske obitelji na Češkoslovaškem, preživel pa je svojo mladost na Dunaju, kjer se je po gimnazijskih in juridičnih študijah posvetil redakcijskemu delu in je veljal za dobrega steno-grafa. Med vojno se je znal dobro čuvati vojaščine, pač pa je po prevratu hitro napisal ostro brošuro o vojnih dobičkarjih ter se nato sam lotil vsakojakih poslov, prekipčevan in končno izsiljevanja z neprestanimi kampanjami v »Abendu«, pri čemer je imel zvestega pomočnika v osebi Arturja Fuchsa, ki je vodil njegov inersatni oddelek.

Premoženje Aleksandra Weisza se ceni na visoke milijarde aK, zato pa je tudi imel razkošno stanovanje šestih sob, četudi nima obitelji, ker mu je žena umrla pred 10 leti in zapustila le enega otroka. Senzacija, ki jo je povzročila njegova aretacija, je torej razumljiva.

Snežni viharji v Severni Ameriki

Pri nas imamo toplo južno vreme z dežjem in nalivi. Ljudje že definitivno računajo s koncem letošnje zime. V Ameriki pa je drugače. Tam je vreme zelo ekstravagantno. Severna Amerika je bila zadnje dni vnovič prizorišče ljutih viharjev in snežnih orkanov, ki so bili tako siloviti, da jih ne pomnijo stari ljudje že od blizzarda v letu 1888.

Kakšno je bilo to neugumno vreme, najlažje posnamemo iz vesti, ki pravijo, da je radi snežnih viharjev obtičalo v snegu kar dvajset vlakov. To se je zgodilo v državi Maine. Sneg je zapadel ob železniških progah mestoma deset in več čevljev visoko. Lokomotive niso mogle naprej, strojevodje so po obupnih prodornih poskusih morali ustaviti stroje in kuriti, da ne zmrznejo potniki v vagonih. Reševalna dela so bila silno naporna, pridno pa so pri njih pomagali tudi potniki.

Radi ostrega mraza in vrtnincev so že nekaj dni vse šole v New Yorku zaprte. Starši si ne upajo poslati dece na ulico, da jim ne zmrzne. Tudi številne tvornice so ustavile delo. Tržnice so puste, v prodajalnah počiva delo. Mesto New York je visoko zasneženo. Promet je v velikem neredu. Mestna občina je morala najeti 20 tisoč delavcev, da odkidajo sneg, kajti nered v uličnem prometu je tolik, da je v sedanjem stanju dovažanje živil v mesto zelo oteženo in ponekod naravnost nemogoče.

Pobožna pisma

Odmevi bombonske afere.

S tem, da so privrženci majčice Marije Mesminove pretepli župnika Desnoyera v Bombonu ter prišli pred sodišče, še menda vedno ni zadosteno naročilo Solzne Matere božje in flagelantji so očitno še nadalje prepričani, da župnik s prvim pretepom nikakor ni dovolj očistil hudega duha. Seveda, saj pa flagelanti radi intervencije vaščanov in orožništva tudi niso do kraja izpolnili svoje naloge in je župniku Desnoyru ostal prišeden jezik, ki so mu ga nore babnice hotele izrezati, in podplati, ki so mu jih nameravale ožgati!

Kako velika je še nadalje mržnja fanatičnih privrženecv Marije Mesminove do župnika Desnoyera, dokazujejo številna grožnja pisma, ki jih prejema. Dovolj značilna je med njimi naslednja anonimna karta, ki jo je te dni prejel in se glasi:

»Satanski župnik, čuvaj se! Kajti če naša dva tovariša Froger in Lourdin ne bosta kmalu izpuščena, boš imel z nami opraviti. Nas je deset in te bomo z železnimi šibami pretepli na smrt. Prav tako se bo zgodilo tudi Tvojemu odvetniku Garçonu! ...«

Slična grožnja pisma prejema tudi preiskovalni sodnik Milon. Iz vsega te-

ga postaja razvidno, da je krog versko blaznih privrženecv majčice Mesminove mnogo obširnejši in da je med njimi tudi večje število moških, kakor se je domnevalo.

Konflikt utegne postati tem opasnejši, ker so se organizirali tudi pristaši župnika ter ogrožajo življenje majčice Marije Mesminove in ostalih flagelantov. Kajpak tudi oni pišejo grožnja pisma; bordska policija je izročila preiskovalnemu sodniku že cel zavoj takih anonimnih pisarij zoper Marijo Mesminovo, ki ji napovedujejo smrt z besedami: »Tebe, Mesminka, bodo neko noč zadušile kače in ti bodo strup brizgale v obraz! ...«

Pred stanovanjem Marije Mesminove in osobito pred njeno kapelo uprtarjajo pristaši župnika Desnoyera sleherni večer kravale. Hčerki Mesminke so nedavno s kamenjem razbili okna, ker je imela še luč v svoji sobi. Pri tem so demonstranti, ki jim tudi ni odrekati pobožnosti, prepevali svojo »pesem o bombonskem župniku«. Besedilo nove himne pa žal še ni publicirano.

Žrtve Francije v svetovni vojni

Gaston Cadoux, bivši predsednik statističnega društva v Parizu, objavlja zanimive podatke o velikih žrtvah Francije v svetovni vojni.

Francija, ki šteje 40 milijonov duš, je mobilizirala v svetovni vojni 8.140.000 mož kopne vojske in 215.000 mornarjev. V svetovni vojni je padlo na bojiščih 1.363.000 njenih junaških sinov. Če primerjamo te izgube z izgubami ostalih držav, ki so se vojskovala, dobimo nastopni rezultat:

V Franciji pride ena vojna žrtev na 28 prebivalcev, v Nemčiji na 35, v bivši Avstro-Ogrski na 50, v Angliji na 66, v Italiji na 79, v Rusiji na 107, v Ameriki pa na 2000 duš.

Glede na poklice je izgubila Francija 699.210 kmetov, 159.977 trgovcev, 274 tisoč 344 industrijcev, 168.747 delavcev in 2712 duhovnikov.

Ob velikih izgubah francoske vojske v svetovni vojni je posebno važna izjava nekega Američana, ki je izračunal, da bi francoski vojak, ki so padli v svetovni vojni, če bi vstali od mrtvih ter defilirali v štiristopih, potrebovali pet dni in pet noči, dokler bi šla njihova procesija mimo nas, namreč vsako uro po 10.500 vojakov.

Umetnost biti revež

Povsod znani marki Boni de Castellan je izdal krasno knjigo spominov s svojo sliko: L'art d'être pauvre. G. Cres, Paris, 1926. Marki je bil mož milijarderke Anny Houldove in se je moral ločiti od nje, dasi sta imela sinčka. Sodnija in Vatikan sta enoglasno priznala njegovo nesposobnost za rodbinsko srečo. Trgovci, dobavljaci in slugi so takoj obkolili markijevo hišo in zahtevali plačilo. Marki pa je ježno zaplohtnil vrata z besedami: »Gospoda, pa res ne bom več pri vas kupoval! Kako obnašanje!« Posebno hud je bil cvetličar, ki mu je dal marki zaslužiti stotisoče frankov. Pobotala sta se na ta način, da je sprejel marki službo prireditelja in mu dajal strokovne nasvete za ples, poročne in druge slavnosti. Poravnal je na ta način svoj dolg in seveda prodal svoje »malenkosti«: slike, dragulje in pohištvo, da zadosti drugim tirjavam. Z ostalimi »malostevilnimi milijončki« je hotel marki pričeti skromno »meščansko« življenje, a prej je moral še ... v ječo. Razdražilo ga je prijateljstvo njegove ločene žene z njegovim bratrancom, knezom Sargandom. Pri pogrebu babice ga je zato udaril s palico po glavi, dasi je vedel, da nima pravice do žene, in »da ni hotel oskrnitvi svete Cerkve!« Storil je to v pričakovanju dvoboja, a je dobil — povabilo na sodnijo. »Kaka sramota za grobove viteških prednikov« je zapisal marki, ko je plačal globo.

Nato je našel »nepoznano veselje« v ureditvi svoje »revne koč«. Najel je vilo in sklenil živeti v kakih 15. sobah z osmimi služabniki. Markijev »skromni kotiček« je kmalu zaslovel po svilenih tapetah in preprogah. Pri njem so ve-

Samo še danes in jutri!

Monumentalni film iz časa kralja Riharda Levosrčnega

ROBIN HOOD

V glavni vlogi najlepša žena Amerike, prekrasna ENID BENNETT (znana iz več filmov »Morski vrag«). Kot njen partner nastopa v veliki dvojni vlogi glavni Douglas Fairbanks, ki je zaradi svoje izvanredne gibčnosti znan kot »Človek iz gumij« ali »Človek brez kosti«. — Bogata vsebina. — Kolosalna režija. — Izvrstna igra. — Krasna godba. (Pri vseh predstavah pomnoženi umetniški orkester). — Valed velike dolžine filma predstave danes in jutri v nedeljo ob:

3., 5., 7. in 9. uri.

ELIZNI KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani
Telefon 124.

črjali večkrat Sarah Bernhardova, pisatelj Loti in Bourget, kardinali, umetniki, rumunska kraljica in Romanovi. Markijevo »srce se stiska in kri mu vdarja v obraz«. Zna biti reven, a se sramuje.

Sarmantni Boni si je kmalu našel »krušen posel«: pisal je članke v časopise, zaupal »Matinu« in »Figaroju« politične in modne skrivnosti, predvsem pa je mešetaril. Slike, starine in pohištvo, to mu je dalo zaslužiti. Preskrbel je novinarjem vstop tja, kamor ga drugače niso imeli, vedno je beležil pri predsednikovih sprejemih besede Roosewelta, ker mu jih je »Matin« drago plačeval. G. Poincaré je bil prevlečen z markijem, gospa Poincaré pa brezobzirna, a marki je vse pretrpel. To je umetnost biti revež!

Revščina je hud sovražnik. Lani je odpotoval marki na Špansko, da nakupi stare slike. V slučaju uspeha bi bil rešen denarnih skrbi za vse čase. Kralj je bil zelo prijazen, povsod so ga sprejemali, le Primo de Rivera ga je naharil in mu ni dovolil odpeljati slik čez mejo. Ubogi marki je moral prodati svojo »kočo« na trgu Etoile, o katere pohištvo je dejala Sarah Bernhardova, da ni še videla lepše opreme. Marki je spisal knjigo in je našel takoj 65.000 bralcev. Druga izdaja! A marki ni godrnjal na usodo in je sprejemal udarce kot ponižen kristjan.

Bog ga menda tudi v naprej ne bo zapustil, saj lahko spiše še eno knjigo. Zgodovinar pa lahko vedno najde kaj malega iz tega neskončnega filma: pariških, londonskih, dunajskih, madridskih, ljubanskih in budimpeštanskih doživljajev, kjer se vrstijo pisane postave milijarderjev, kraljev in vojvod. Marki se zavzema za žensko lepoto, ne spušta na se v opisovanje moških in ženskih osebnosti. Najbolj je dovteten za čar sprejemov in svečanosti pojdin in ve res veliko. Dobro bi celo bilo, da bi upoštevali njegove spomine pri izdaji novih knjig o lepem vedenju.

× Češkoslovaški muzej za avijatiko. Realizacija načrta o češkoslovaškem muzeju za zrakoplovstvo v Pragi se očitno bliža

svojemu cilju. Pobudo za stvar so dali pred dvema letoma češkoslovaški aeropiloti, v dejanje pa jo bo pretvorila Masarykova letalska zveza.

× Dva ameriška procesa grofa Karolyja in njegove žene. V Ameriki se pripravljajo javnost na dve interesantni obravnavi, v katerih bo igral glavno vlogo bivši madžarski ministrski predsednik grof Mihael Karolyi. V prvem procesu nastopa kot tožiteljca Karolyjeva žena, ki toži ameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve, Kelloga, Kellog jo je razžalil z besedami, da je bolj ševiška agentinja ter je s to motivacijo zavrnil vidiranje njenega potnega lista. Grofico bosta na razpravi zastopala dva najslavnejša sodobna ameriška advokata. Druga obravnava se je že pričela in je bila na perjenja proti grofu Karolyju. Njega je tožil neki madžarski časnika. Grof Karolyi, pravi tožitelj, je nabiral 1.1914, ob izbruhu svetovne vojne, denar med ameriškim madžarskimi emigranti. Cilj te kolekcije je bilo podpiranje njegove protireakcijske politične stranke na Ogrskem. Nabralo se je tedaj 16 tisoč dolarjev. Denar je bil na ložen v neki banki. Ker je grof Karolyi sedaj brez sredstev, so skušali njegovi pristaši ta denar izročiti njemu, drugi pa so se temu uprli, češ da je Karolyi sedaj izven domovine in da ni več v boju z reakcijo, radi tega tudi ni upravičen razpolagati s to vsoto. Sodišče je v tem procesu ubralo lepo srednjo pot; prisodilo Karolyju 10 tisoč dolarjev, ostank pa je izročilo banki v nadaljnjo poslovanje, dokler ne bo končno veljavno vprašanje sekvestrov nad premoženjem tujih državljanov.

× Požar v Putilovih tvornicah v Leningradu. Pri Putilovu v Leningradu sta zadnje dni izbruhnila dva požara, ki sta uničila celo zalogo lokomotiv in voz za električno železnico. Uničeno so bile skoraj vse delavnice. Škoda je velika, vzrok ognja ni znan.

× Zalosten konec princezinje Obolenske. Iz Moskve prihaja poročilo o žalostnem koncu princezinje Obolenske. Deklico, ki je bila ob času boljševiške revolucije stara 15 let, je pustila njena vzgojiteljica, ki je zbolela v inozemstvo, samo v Moskvi. Nekaj časa je živila Obolenska v nekem premočevališču, potem je postala ljubica nekega železniškega čuvaja, slednjega pa se je vdal prostituciji. Na koncu je storila kaj nevero sebo smrt: našli so jo v jarku izven mesta, ležečo v snegu in zadavljeno. Umoril jo je neki hišnik, katerega so oblasti prijele, ki pa noče priznati negiba zločina.

Daniel Polré:

Karneval

— Treba je izpiti zdravilno pijačo, dragi moj. Da, gotovo, to ni kaj prijetna reč, ampak ti moraš biti razumen. Takle velik deček! Pomisli vendar: pet let! Saj si že skoro cel možakar ... Če boš priden in boš jemal zdravila, ki ti jih je zapisal zdravnik, boš čez nekaj dni že lahko vstal in se igral s konjičkom, s puško in oklepom in z vsemi lepimi igračkami, ki ti zdaj čakajo v omari ... Zadovoljne bodo, da te spet najdejo. Veš, odkar si bolan, se zelo dolgočasijo brez tebe. Včasih jih grem gledat, pa se kar žalostno drže, ker jih ti več ne drezaš. — Kadar boš vstal, bodo še druge, nove zraven, igračke, ki jih še ne poznaš. Ei, zdaj se pa smeješ, kaj? Bi rad vedel, katere? Če izpiješ zdravilo, ti pa povem ... No, zamiži in široko odpri kljunček! Tako je! Oh, kako se pač! Dobro je, vidiš! Kaj ne, da ni tako težko ...

— Kakšne igračke? — Ah, da! No, ugani! Ne moreš? Ti pa jaz povem, ker si bil priden. Ali se spominjaš tiste le-

pe sablje z ročajem iz bisernice, ki je bila v izlozbi pri trgovcu v ulici Giofreda in si se tolikrat ustavljal pred njo, ko si šel na sprehod? Prosil sem, naj jo ohranijo zate ... Seveda, zdaj boš kmalu pustil posteljo. To boš zadovoljen, ali ne? Samo preveč ne boš smel tekati in se truditi. Od začetka se ti bo zdelo, da imaš kolena iz bombaža, ali ni to smešno, kaj? Pomisli, nekateri ljudje se morajo, kadar po dolgi bolezniji spet vstanejo, oprijemati pohištva, da lahko hodijo ... ampak ti seveda ne tako, ti si pravi fant od fare! ...

— Zda pa lepo zapri očke — pozno je že, veš, četrta na deset — in spi kar venomer do jutri zjutraj. Ko se prebudiš, boš imel rožnat obrazek in ... kaj dobrega ti bom prinesel. Hitro zapankaj, ljubček! Pa nikar se ne razkri. Če boš kaj rabil, kar pokliči Maričko, v sobi zraven je in vrata ostanejo odprta. Zbogom, Jakec, lahko noč ...!

... Zda gleda sina v železni postelji, to drobnó, nežno petletno telesce, ki se pod odejo zdi zelo veliko. Opazujoč shuššan obrazek in neizmer-

ne, od komaj premagane vročine še malo blesteče se oči, se spominja dolgih noči, ki jih je prečul ob bolnikovem ležišču, poslušal njegovo dihanje, oprezal za najmanjšimi refleksi in neprestano stražil borbo, ki jo je deček bojeval z zvinitim in trdovratnim sovražnikom, možgansko mrzlico.

Od dneva, ko mu je zdravnik dejal: »Rešen je«, se mu življenje zdi spet lepo in silno poželjenje ga je prišlo, da bi se razvedril, ubežal boleštni odreenosti, v katero se je bil zapredel. Zabavati se hoče. Beseda »zabava« mu slastno poje v uho. Ali pa tudi nismo v polnem karnevalu? V norčavem, od veselja pijanem mestu se pustna prireditve vrsti za prireditvijo, reduta za reduto. Nocoj je v Kazini velika maske-rada. Vsi njegovi prijatelji bodo tam: kako lahko jih bo vodil za nos, ko ne vedo, da pride.

Sama misel, da bo našel spet luč in razgib, da se bo pomešal med truč, poslušal smeh žensk in divje harmonije jazz-banda, ga je veselo prevzela. Vse to, kar se mu je pred sinovo boleznijo zdelo nevažno, indiferentno, se mu je

kazalo zdaj ozaljšano s čudovitimi barvami.

Deset: v svoji sobi je. Na postelji se šopiri njegov kostum: Mevisto. Hitro se obleče vanj, nato se skloni nad zrcalo in si prične barvati obraz.

Čez nekaj trenutkov se zravna. V obrazu, ki je ves pokrit s tanko plastjo temnordeče šminke, so samo ustnice rjavo, skoraj črno namazane. Se prevezo za glavo in rožičke si natakne, poskusi masko in odide z opreznim korakom, da bi ne zbudi sinčka.

— Ali že spi? pogloblno vpraša Maričko, staro Jakčevce dojlico.

— Mislim, da že, odgovori ona, nič več se ne premika ...

Vstopi v sinovo sobo, ki jo diskretno razsvetljuje zastrta luč na kamnu, poslušaj nekaj sekund in se po prstih približa postelji.

Otrok dremle zelo mirno. Da bi mu bolje videl v obraz, čigar nežne poteze skriva senca v sobi, se oče pozorno nagne nadenj.

Toda skrivnostni magnetizem preveč nepremičnega pogleda hipoma deluje na Jakca. Se v polspanju otrok najprej

globoko zavzdihne. Nato počasi, trduma dva ali trikrat zgane trepalnice, razkrije težke veke. In v poltemi opazi nad seboj vznemirljiv, rdeče našminkan obraz, črno ogljavino in nad njo dva rožička. Zda se je nenadoma vsmeje, krčevito iztegne trepetajoče roke pred se in iz stisnjenega grla, ki ne pusti iz sebe več nobenega glasu, mu vro nemli vzdih. Končno s hripavim, čudnim glasom blazno, presekano zakriči:

»Papa, papa! Na pomoč!«

»Jakec, poslušaj, Jakec ...«

In ne da bi razumel vzrok dečkovega strahu, se oče, da bi pomiril otroka, še bolj sklanja nadenj in ga hoče celo vzeti k sebi v naročje. Toda fantove oči se razpro še bolj. Z vsemi svojimi otrplimi mišicami se poskuša zariti v blazno, da bi ubežal hudiču, ki ga hoče odnesti, odpre usta, da bi še klical, in raz ustnice se mu vsuje kopica besed ...

Zda se v sobi ob dečku, ki blazni v novem napadu hudobne groznice, neko veliko, groteskno našemljeno telo stresa od krčevitega ihtenja.

(P. K-m)

